

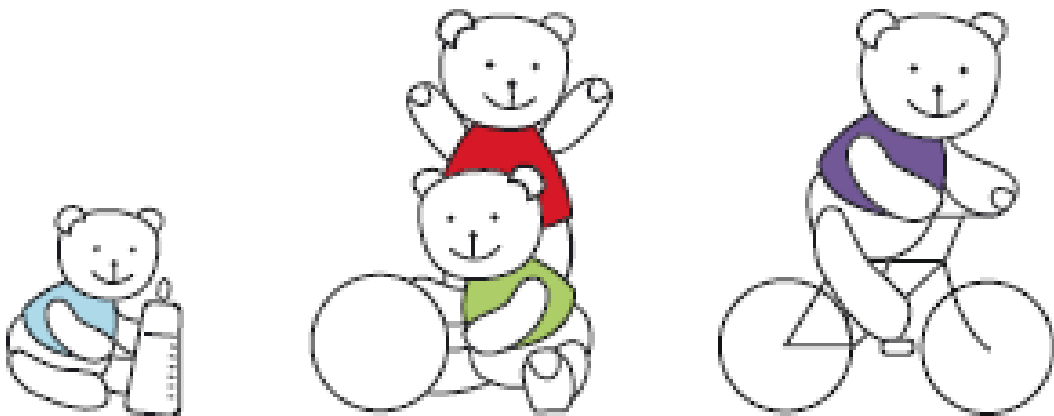
Kinderdagverblijf

't Knuffeltje

Pedagogisch Beleidsplan Kinderdagverblijf

't Knuffeltje

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING.....	3
2	FUNCTIE EN UITGANGSPUNTEN.....	4
2.1	FUNCTIE VAN HET KINDERDAGVERBLIJF	4
2.2	PEDAGOGISCHE UITGANGSPUNTEN.....	4
2.3	VISIE VAN BELEID	5
3	PEDAGOGISCHE BELEIDSVOORWAARDEN IN ONS KINDERDAGVERBLIJF	6
3.1	KWALITEIT.....	6
3.1.1	<i>Deskundigheidsbevordering.....</i>	6
3.1.2	<i>Pedagogisch beleidsmedewerker</i>	6
3.1.3	<i>Meten van pedagogische kwaliteit</i>	6
3.1.4	<i>Inspectie Wet kinderopvang en kwaliteitseisen</i>	6
3.1.5	<i>Vierogenbeleid.....</i>	6
3.1.6	<i>Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling.....</i>	7
3.2	STAMGROEP.....	7
3.2.1	<i>Stamgroepen op het kinderdagverblijf.....</i>	7
3.2.2	<i>Stamgroep, vaste gezichten, mentorschap, stamgroep verlaten en drie-uursregeling.....</i>	8
3.2.3	<i>Regels en afspraken omtrent samenvoegen van stamgroepen KDV en/of BSO</i>	11
3.2.4	<i>Afnemen extra dag opvang.....</i>	12
3.2.5	<i>Soms gaan de deuren open</i>	12
3.3	EEN WARME EN VEILIGE OMGEVING ♥ ■	13
3.4	INTERIEUR EN SPEELGOED ■	14
3.3	STRUCTUUR EN DAGINDELING ♥ ■ ▲ ●	14
3.4	DESKUNDIGE BEGELEIDING ♥	14
3.5	HET CONTACT MET DE OUDERS	16
3.6	PEDAGOGISCH VERANTWOORDE ACTIVITEITEN ♥ ■ ▲ ●	16
4	PEDAGOGISCH HANDELEN	17
4.1	ONTWIKKELING VAN KINDEREN EN “DE ESTAFETTE”	17
4.1.1	<i>Het volgen van ontwikkeling.....</i>	17
4.1.2	<i>Lichamelijke ontwikkeling ♥ ■</i>	18
4.1.3	<i>Cognitieve ontwikkeling ♥ ■ ▲</i>	18
4.1.4	<i>Sociaal-emotionele ontwikkeling ♥ ■ ▲ ●</i>	19
4.2	OPVALLEND GEDRAG	20
4.2.1	<i>Opvangen van signalen.....</i>	20
4.2.2	<i>Zorg delen met ouders</i>	20
4.2.3	<i>Observatie en het invullen van ‘estafette plus’</i>	20
4.2.4	<i>Stappenplan en/of doorverwijzen naar instanties</i>	21
4.3	ACTIVITEITEN	24
4.3.1	<i>Het spelen ♥ ■ ▲ ●</i>	25
4.3.2	<i>Voorlezen ♥ ■ ▲</i>	25
4.3.3	<i>Pedagogisch verantwoorde activiteit.....</i>	25
4.3.4	<i>Muziek maken en liedjes zingen ♥ ■ ▲</i>	25
4.3.5	<i>Kringgesprekken ♥ ■ ▲ ●</i>	26
4.3.6	<i>Rollenspel ♥ ■ ▲ ●</i>	26
4.3.7	<i>Naar buiten gaan ♥ ■ ▲ ●</i>	26
4.3.8	<i>Feesten ♥ ■ ▲</i>	26
4.4	WENNEN ♥ ■ ▲	26
4.4.1	<i>Extern wenbeleid ♥ ■ ▲</i>	26
4.4.2	<i>Intern wenbeleid ♥ ■ ▲</i>	27
4.5	ZINDELIJK WORDEN ♥ ■	27
4.6	ZORGEN VOOR KINDEREN	27
4.6.1	<i>Hygiëne en veiligheid ●</i>	27
4.6.2	<i>Eten en drinken ♥ ■ ▲ ●</i>	28
4.7	NORMEN EN WAARDEN ♥ ▲ ●	28
4.7.1	<i>De groepsnormen ●</i>	28
4.7.2	<i>Waarden ●</i>	29

4.7.3	<i>Normen en waarden bij 't Knuffeltje ♥ ▲ ●</i>	29
4.7.4	<i>Belonen en straffen ♥ ■ ▲ ●</i>	29
4.8	UITGANGSPUNTEN INTERACTIE MET KINDEREN	30
4.8.1	<i>De rol van de pedagogisch medewerker</i>	30
4.8.2	<i>Positieve benadering en sensitieve responsiviteit</i>	31
4.8.3	<i>Respect voor de autonomie van het kind</i>	31
4.8.4	<i>Structuur en rituelen</i>	31
4.8.5	<i>Kansen grijpen en kansen creëren</i>	31
4.8.6	<i>Praten, uitleggen en luisteren</i>	31
4.8.7	<i>Ondersteunen van de relaties tussen kinderen</i>	32
4.9	OUDERS	32
4.9.1	<i>Het contact met de ouders</i>	32
4.9.2	<i>Logboek – schrift</i>	32
4.9.3	<i>Oudercommissie</i>	32
4.9.4	<i>Klachtenregeling</i>	32
4.9.5	<i>Ouderavond</i>	32
4.9.6	<i>Activiteiten met de ouders</i>	33
5	PROTOCOLLEN	33
5.1	WIJZIGINGEN EN PUBLICATIE PROTOCOLLEN	33
6	BIJLAGEN	34
6.1	BIJLAGE 1: REGELS M.B.T. SAMENVOEGEN VAN KINDEREN VAN DE DAGOPVANG EN DE BUITENSCHOOLSE OPVANG	34
6.2	BIJLAGE 2: TOESTEMMINGSVERKLARING OPVANG IN EEN ANDERE STAMGROEP	36
6.3	BIJLAGE 3: KRUIS-REFERENTIE MAATREGELLEN IKK 2019 EN 2023	37

1 Inleiding

Dit pedagogisch beleidsplan is geschreven om het pedagogisch handelen bij het kinderdagverblijf 't Knuffeltje vast te leggen. De ontwikkeling van pedagogisch beleid is van belang voor:

- ouders (weten waar zij voor kiezen en wat zij kunnen verwachten)
- samenwerking binnen het team (gebruik van dezelfde regels)
- begeleiden van stagiaires
- invallers weten waar zij aan toe zijn
- het werven en inwerken van nieuw personeel
- houvast in functioneringsgesprekken
- de vergroting van de betrokkenheid van de ouders bij 't Knuffeltje
- subsidiegevers (gemeente)
- het evalueren van de werkwijze van het kinderdagverblijf
- mogelijke investeerders

Het nut van een beleidsplan is dat duidelijk wordt wat het kinderdagverblijf doet en waarom. Het hebben van een pedagogisch beleidsplan en het bezig zijn met de ontwikkeling ervan is een manier om de kwaliteit van het kinderdagverblijf te waarborgen en te verhogen. Bezig zijn met pedagogisch beleid brengt een proces in de organisatie op gang. Er wordt kritisch gekeken naar het werken met de kinderen. Er vindt afstemming plaats tussen de praktijk en geschreven beleid.

Eens in de twee jaar wordt dit beleidsplan geëvalueerd en waar nodig bijgesteld. Mocht dit al eerder aan de orde komen dan worden de veranderingen natuurlijk eerder genoteerd.

Na het lezen van dit beleidsplan heeft u een duidelijk beeld van ons kinderdagverblijf.

Ons beleidsplan bestaat uit 3 hoofdstukken.

In hoofdstuk 1 kunt u lezen over de functie van het kinderdagverblijf en de visie van ons beleid.

In hoofdstuk 2 worden de voorwaarden behandeld die wij hanteren voor het beleid in ons kinderdagverblijf.

In hoofdstuk 3 gaan we uitgebreid in op alles wat in het kinderdagverblijf aan de orde komt. Zoals de ontwikkelingen die de kinderen doormaken, de activiteiten die wij dagelijks met ze doen, het wennen en afscheid nemen, zindelijkheid, zorgen voor kinderen, de normen en waarden die wij hanteren en als laatste het contact met de ouders.

Basisdoelen

Van 1998 tot 2001 was Marianne Riksen-Walraven de eerste hoogleraar Pedagogiek voor de kinderopvang. Het opvoeden van kinderen in de kinderopvang staat vanaf die tijd officieel op de agenda als erkende leefomgeving tussen het gezin en de school.

Opvoeders in deze drie leefomgevingen hebben in principe hetzelfde doel voor ogen: kinderen de kans geven om zich te ontwikkelen tot personen die goed functioneren in de samenleving. Ieder draagt daar op zijn eigen manier aan bij, afhankelijk van de ontwikkelingsfase van de kinderen en de mogelijkheden die de leefomgeving biedt.

Daarom heeft Riksen-Walraven gemeenschappelijke basisdoelen geformuleerd voor de opvoeding in de kinderopvang en het gezin, aan de hand van de vraag wat kinderen in de eerste levensjaren nodig hebben voor hun welzijn en ontwikkeling. Deze basisdoelen zijn opgenomen in de Wet kinderopvang.

In dit beleidsplan zijn de vier competenties uit de Wet Kinderopvang uitgewerkt:

- ♥ sociaal-emotionele veiligheid
- ■ persoonlijke competentie
- ▲ sociale competentie
- ● overdracht van normen en waarden.

In alle hoofdstukken wordt gewerkt aan alle competenties. Middels symbolen bij de hoofdstukken, is te zien welke competenties er de nadruk krijgen.

2 Functie en uitgangspunten

2.1 Functie van het kinderdagverblijf

De functie van kinderdagverblijf 't Knuffeltje is het bieden van goede verzorging en opvoeding aan kinderen, op een wijze waarmee ouders tevreden zijn en waarmee invulling wordt gegeven aan de pedagogische visie. Bovendien is het doel van het kinderdagverblijf ouders/verzorgers in staat te stellen naast de verzorging van hun kinderen andere taken te vervullen, zoals werken of studeren.

2.2 Pedagogische uitgangspunten

Hierbij wordt uitgegaan van de visie, dat elk kind uniek is en dat er bij het opvoeden en begeleiden van kinderen met drie belangrijke aspecten rekening moet worden gehouden:

- aanleg van het kind
- een ontwikkelingsproces dat door een bewuste begeleiding gestimuleerd kan worden
- invloeden uit de directe en uit de bredere omgeving

Ontwikkeling van kinderen wordt positief bevorderd door het scheppen van een klimaat van respect, acceptatie, veiligheid en geborgenheid. In zo'n klimaat kan ieder kind naar eigen vermogen inbreng hebben, initiatief ontplooiën en met hun eigen mogelijkheden experimenteren. Daarbij wordt er van uitgegaan dat:

- de opvoeding in het kindercentrum verloopt in wisselwerking met de opvoeding thuis en deze zo mogelijk ook aanvult.
- kinderen de gelegenheid krijgen contacten aan te gaan met meerdere kinderen en volwassenen.
- de kinderen begeleid worden in het leren hebben van verantwoordelijkheid voor zichzelf en van anderen.
- de kinderen begeleid worden bij het zoeken naar hun mogelijkheden, wensen en grenzen met betrekking tot zichzelf en hun omgeving.
- zelfstandigheid gestimuleerd wordt, hierbij wordt uitgegaan van het kind. (Wat wil het, wat kan het, hoe speel je daarop in). Kinderen worden in een kindvriendelijke en kindveilige omgeving gebracht die hen uitdaagt en die hen in staat stelt zich in eigen tempo te ontwikkelen.
- kinderen een duidelijke grensafbakening en structuur nodig hebben, waar binnen zij met het ontwikkelen van hun mogelijkheden kunnen experimenteren.
- voor kinderen spelen en leren onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn in een proces dat voortdurend in ontwikkeling is.

2.3 Visie van beleid

In de pedagogiek bestaan vele stromingen. Er zijn veel kinderdagverblijven die hun beleid vaststellen op basis van zo'n specifieke pedagogische of levensbeschouwelijke visie. Wij zijn echter van mening dat elke stroming zijn goede en minder goede kanten heeft. Voor het pedagogisch beleid bij kinderdagverblijf 't Knuffeltje hebben wij ons dan ook niet willen verbinden met een bepaalde stroming. Bij ons is het pedagogisch beleid gebaseerd op een aantal naar onze mening uitstekende ideeën van verschillende pedagogen en ontwikkelingspsychologen. Uit hun gedachtegoed kozen wij een aantal aspecten en combineerden die tot een geheel eigen, goed doordacht beleid.

Kinderen moeten de weg naar volwassenheid spelenderwijs kunnen doorlopen met aandacht voor algemene omgangsnormen en waarden. Spelen, geborgenheid, structuur en functioneren binnen een groep zijn de belangrijkste aspecten die je als opvoeder in een kinderdagverblijf aan een kind kunt bieden.

De volgende citaten zijn onder andere bepalend voor ons beleid:

"...respect hebben voor het kind is dat je het kind serieus neemt in alles wat het doet..."
(pedagoog Janusz Korczak).

"...individuele ontwikkeling van het gevoelsleven en de kunstzinnige vorming bij kinderen is belangrijk..."
(pedagoog Rudolf Steiner).

"...samenspel met andere kinderen is belangrijk. In contact met elkaar leren ze over zichzelf en over anderen..."
(methode Reggio Emilia).

"...veiligheid is het belangrijkste dat je een kind kunt bieden, ook als opvoeder in een kinderdagverblijf..."
(Marjanne Riksen-Walraven, hoogleraar kinderopvang aan de UA).

"...de zone van naaste ontwikkeling is datgene wat een kind kan bereiken als hij hulp krijgt van een volwassene"
(psycholoog Lev Vygotski)

Spelenderwijs leren met en van elkaar is onze kerngedachte.

Jonge kinderen leren spelenderwijs. Spelenderwijs betekent voor ons dat de kinderen in ons kinderdagverblijf op een speelse manier worden benaderd. Bijvoorbeeld als wij het speelgoed op gaan ruimen of gaan eten, zingen wij een passend liedje erbij. Een eerste voorwaarde om tot spelen te komen is dat het kind zich veilig en vertrouwd voelt bij ons en dat er sprake is van een stimulerende omgeving. Op 't Knuffeltje wordt er alles aan gedaan om dit te bereiken; duidelijke regels, uitdagend en kwalitatief goed speelgoed, een veilige en hygiënische ruimte en een groene omgeving die we optimaal benutten. Ons hoog opgeleid en enthousiast team biedt de kinderen dagelijks afwisselende activiteiten aan die de lichamelijke, sociaal-emotionele en cognitieve ontwikkeling bevorderen zodat er een goede basis wordt gelegd voor de volgende stap: de basisschool.

3 Pedagogische beleidsvoorwaarden in ons kinderdagverblijf

Onze voorwaarden voor dit pedagogische beleid zijn:

- kwaliteit
- stamgroep
- het creëren van een warme omgeving, waarin het kind zich veilig voelt
- een veilige speelomgeving en speelgoed
- structuur en een afwisselend dagprogramma
- deskundige begeleiding
- een goed contact met de ouders
- pedagogisch verantwoorde activiteiten

3.1 Kwaliteit

Kwaliteit staat bij ons hoog in het vaandel. De ervaring van de afgelopen jaren leert ons dat ouders juist wegens de kwaliteit hun kinderen aan 't Knuffeltje toevertrouwen. Ons dagverblijf voldoet in ruime mate aan de door de gemeente Delft gestelde eisen. Er vindt jaarlijks een inspectie door de GGD plaats, waarbij gecontroleerd wordt of 't Knuffeltje voldoet aan de wettelijke eisen uit de Wet Kinderopvang. De directrice bewaakt vanuit haar vakgebied de continuïteit van de pedagogisch verantwoorde activiteiten met veel aandacht voor de ontwikkeling van het kind.

3.1.1 Deskundigheidsbevordering

De directie en de Pedagogisch Medewerkers dragen samen zorg voor de deskundigheidsbevordering. Dit gebeurt middels verschillende overlegvormen zoals groepsoverleggen, teamoverleg en individuele gesprekken. De medewerkers houden hun kennis ook op eigen initiatief actueel. De benodigde tools worden daarnaast aangereikt via de digitale weg. Daarnaast is er vakliteratuur beschikbaar. Elk jaar worden er thematisch actuele onderwerpen uit de branche en/of Wet kinderopvang behandeld en getoetst. Pedagogisch medewerkers volgen jaarlijks een (kinder-) EHBO/ BHV cursussen en eventueel andere trainingen en cursussen gericht op taal- en interactie met kinderen.

3.1.2 Pedagogisch beleidsmedewerker

Voortaan coacht een pedagogisch beleidsmedewerker de pedagogisch medewerkers bij de dagelijkse werkzaamheden. Iedere pedagogisch medewerker wordt jaarlijks gecoacht. De coaching is on-the-job en feedback wordt direct mondeling gegeven voor een maximaal leermoment. Per fulltime formatieplaats wordt minimaal 10 uur coaching per jaar berekend met een minimum van 50 uur per jaar. De verdeling van het totaal aantal uren over de medewerkers is maatwerk en zal plaatsvinden via het rooster. Het KDV en de BSO van 't Knuffeltje worden beschouwd als één kindercentrum.

3.1.3 Meten van pedagogische kwaliteit

Er wordt op verschillende manieren pedagogische kwaliteit gemeten. Naar aanleiding van de uitkomsten worden verbeterplannen opgesteld en acties ondernomen. Er wordt regelmatig geëvalueerd en zo nodig bijgesteld.

3.1.4 Inspectie Wet kinderopvang en kwaliteitseisen

De GGD inspecteert in opdracht van de gemeente jaarlijks de kinderdagverblijven of er voldaan wordt aan de wettelijke eisen. Hierbij wordt gekeken naar verschillende gebieden uit de Wet kinderopvang zoals ouderinspraak, personeel, veiligheid en gezondheid, accommodatie en inrichting, groeps grootte en beroepskracht-kindratio, pedagogisch beleid en pedagogische praktijk en klachten. De GGD rapporten zijn inzichtelijk voor alle ouders door middel van de algemene informatiebord en via de website.

3.1.5 Vierogenbeleid

Het vier-ogen-principe is één van de aanbevelingen uit het rapport dat de commissie Gunning begin 2011 heeft opgesteld naar aanleiding van de Amsterdamse zedenzaak. Het vier-ogen-

principe houdt in dat er altijd mogelijkheid moet zijn dat een andere volwassene mee kan kijken en luisteren met een pedagogisch medewerker. Daarom worden er op 't Knuffeltje maatregelen genomen zodat er voldaan wordt aan de vier-ogen-principe. De verschoonmomenten vinden plaats op de aangewezen tijden en bij voorkeur met zijn tweeën. Er wordt tevens altijd verschoond met een open deur. Sommige groepen hebben een gezamenlijke verschoonruimte en andere zijn voorzien van een glazen wand tussen de verschoonruimte en de speelzaal. De leiding doet gedurende de dag meerdere onaangekondigde rondes op willekeurige momenten van de dag. Bij groepssamenstelling waarbij conform het beroepskracht-kindratio slechts 1 Pedagogisch medewerker is vereist wordt indien mogelijk een stagiaire ingezet. Aan het begin van de dag indien er slechts 1 groep open is en conform de BKR 1 Pedagogisch medewerker aanwezig is, is mogelijk een andere volwassene (het kan zijn de eigenaar/mede eigenaar, stagiaire) in het pand aanwezig. Aan de randen van de dag worden de groepen samengevoegd. De leiding kan er tevens voor kiezen om de babyfoon te gebruiken. De maatregelen getroffen door 't Knuffeltje om invulling te geven aan het vierogen beleid zijn beschreven in het protocol '4 ogenprincipe'. Dit protocol is digitaal verspreid onder de Pedagogisch medewerkers werkzaam bij 't Knuffeltje. De beroepskrachten worden hierop regelmatig getoetst.

3.1.6 Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling

Een andere aanbeveling uit het rapport Gunning is om aandacht te hebben voor het signaleren van huiselijk geweld en kindermishandeling. Binnen het kinderdagverblijf wordt gewerkt met de 'Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling' die is ontwikkeld voor de kinderopvang. Deze meldcode voldoet aan de door convenantpartijen opgestelde criteria en is op te vragen bij de directie. Alle pedagogisch medewerkers werkzaam bij 't Knuffeltje worden geacht hier goed op de hoogte van te zijn. Er wordt in het teamoverleg regelmatig geoefend als het gaat om het herkennen van de signalen en de route die daarbij past.

3.2 Stamgroep

3.2.1 Stamgroepen op het kinderdagverblijf

In de wet- en regelgeving staat vermeld dat een kind in de dagopvang in één vaste groep kinderen geplaatst wordt. Voor het kinderdagverblijf wordt deze groep kinderen een 'stamgroep' genoemd. Op de KDV hebben wij een werkwijze die ervoor zorgt dat kinderen en medewerkers weten en ervaren bij welke stamgroep zij horen. Uiteraard krijgen de kinderen de vrijheid om zelf keuzes te maken in het doen van activiteiten en het opzoeken van vriendjes in de andere stamgroep.

Wij werken met horizontale groepen, echter soms zijn we genoodzaakt tot samenvoegen van de stamgroepen. Uiteraard zal ook dan voldaan worden aan de kind-leidster ratio. Ook tijdens het openen en sluiten zullen de kinderen eerst samen met kinderen uit een andere stamgroep starten, teneinde om uiterlijk 9.30 uur de groepen weer te splitsen en aan het einde van de dag (als de eerste leidster naar huis gaat) weer samen te voegen. Ouders worden goed geïnformeerd over waar en in welke groep de kinderen worden opgevangen en waar ze weer kunnen worden opgehaald.

In bepaalde situaties kan er voor gekozen worden om groepjes kinderen buiten hun vaste stamgroep samen te voegen of de stamgroep tijdelijk te splitsen. Bij de samenvoeging is de structuur van de dag gelijk, dus herkenbaar voor het kind. De splitsing van de groep vindt plaats om bijvoorbeeld een (knutsel)activiteit te kunnen uitvoeren, waarbij interesses en/of leeftijd van de kinderen van belang zijn.

Incidenteel is er een verzoek van ouders om een kind in twee stamgroepen te plaatsen, bijv. omdat er geen plek is op verschillende dagen in dezelfde groep of bijv. een verschil in de bezetting op de groepen. Dit kan tevens het geval zijn omdat ouders een extra opvangdag hebben aangevraagd en dit niet mogelijk was op de eigen groep.

Ook tijdens vakantieperiodes of vrije dagen kan het voorkomen dat stamgroepen worden samengevoegd vanwege een lagere bezetting. In geval van een extra opvangdag op een andere stamgroep geven ouders toestemming via de e-mail of een telefonische berichtuitwisseling.

De wet verplicht ons om ouders te informeren en schriftelijke toestemming te vragen voor het plaatsen van het kind in meer dan één stamgroep. Ouders kunnen dit doen door het invullen van het formulier 'toestemmingsverklaring opvang in andere stamgroep', zie bijlage 2.

Met het invullen van dit formulier geven zij aan op de hoogte te zijn van bovenstaande informatie en akkoord te gaan. De medewerkers op de groep informeren ouders over de eventuele incidentele of tussentijdse samenvoegingen of wijzigingen.

3.2.2 Stamgroep, vaste gezichten, mentorschap, stamgroep verlaten en drie-uursregeling

Het uitgangspunt qua stamgroepen is verantwoorde kinderopvang met vaste groepen kinderen in een eigen ruimte (stamgroepen), maar een open deuren beleid is mogelijk. Het is een gegeven dat niet iedere dag van de week dezelfde kinderen komen en dat leidsters niet full-time op de groepen werken. Wij vinden dat stamgroepen een goede basis zijn voor de sociaal emotionele ontwikkeling van een kind. Het werken met stamgroepen is ons uitgangspunt, met in achtname van de mogelijkheden voor open deuren beleid.

Er wordt aan ouders en kinderen duidelijk aangegeven in welke stamgroep(en) het kind zit en welke leidsters in principe welke dag bij welke groep horen (dit geldt structureel, behoudens ziekte, verlof en vakantie). Een kind maakt gedurende een week van niet meer dan twee verschillende stamgroep ruimtes gebruik.

Vaste gezichten

In het kader van sociaal-emotionele veiligheid werkt 't Knuffeltje met vaste gezichten op zowel de baby groepen als de dreumes- en peutergroepen. Een kind onder 1 jaar heeft maximaal 2 vaste gezichten en een kind vanaf 1 jaar maximaal 3. Per dag van de week is minimaal één van deze vaste gezichten werkzaam op de groep van desbetreffend kind (dit structureel behoudens ziekte, verlof en vakantie). Als er op basis van de beroepskracht-kindratio met 3 of meer pedagogisch medewerkers gewerkt wordt, worden maximaal 3 vaste gezichten toegewezen aan een groep met nuljarigen.

Het vaste gezichten criterium geldt niet tijdens de 3 uursregeling (zie blz. 9 en 10), bij flexibele opvang als het kind iedere week op wisselende dagen komt, bij extra opvang en als een kind naar een andere stamgroep gaat (met toestemming van de ouders).

't Knuffeltje streeft ernaar om structureel te voldoen aan het vaste gezichten criterium. Er kan zich natuurlijk onverhoopt een situatie voordoen waarbij het niet kan. Als verantwoorde kinderopvangorganisatie houden wij hier rekening mee. Bij calamiteiten, ziekte of verlof zullen wij nog steeds trachten de beste oplossing voor de situatie te vinden die recht doet aan een van onze basale pedagogische uitgangspunten, de emotionele veiligheid van de kinderen. Wij zullen dan in eerste instantie proberen om (een van) de andere vaste gezicht(en) in te zetten. Lukt het niet dan zal er een pedagogisch medewerker ingezet worden, met wie kinderen bekend en vertrouwd zijn.

Mentorschap:

Ieder kind heeft een mentor en de ouders worden geïnformeerd wie de mentor van hun kind is. De mentor kent het kind en volgt zijn of haar ontwikkeling. Ouders worden geïnformeerd met betrekking tot het mentorschap door middel van de mentor-kindlijst die up-to-date wordt opgehangen op het informatiebord (de ruit van de centrale hal). Daarnaast worden de ouders mondeling geïnformeerd door de betreffende leidsters. Bij de introductie van het mentorschap in 2018 is mentorschap geïntroduceerd in een kringgesprek met de kinderen. Nieuwe kinderen worden door hun mentor mondeling geïnformeerd over het mentorschap. Door het volgen van de ontwikkeling van het kind sluiten pedagogisch medewerkers aan op de individuele behoeften van het kind. Tevens kan er door overleg met ouders worden afgestemd hoe aan wensen en behoeften van het kind tegemoet kan worden gekomen. Met inzet van het mentorschap in combinatie met ontwikkelingsgericht werken beogen wij dat belangrijke ontwikkelstappen en mogelijke achterstanden gevolgd worden en indien nodig tijdig gesignaleerd. De mentor is het aanspreekpunt voor ouders en bespreekt op verzoek van ouders of indien de mentor het nodig acht ontwikkeling van het kind met ouders.

Verlaten stamgroep voor activiteiten

Bijvoorbeeld bij het thema Verkeer worden buiten activiteiten uitgevoerd. De stamgroep kan ook verlaten worden tijdens het buitenspelen, activiteiten op andere groepen, de uitvoering van het opendeurenbeleid en tijdens vieringen van feestdagen zoals Sinterklaas en Carnaval. Ook

tijdens het samenvoegen van groepen door bijv. onderbezetting, aan het begin en einde van de dag kan de stamgroep worden verlaten. De ouders worden geïnformeerd wanneer er sprake is van een structurele samenvoeging van groepen. Ouders geven hier schriftelijk toestemming voor het gebruik maken de tweede stamgroep

De kinderen kunnen bij activiteiten de stamgroepen verlaten; dan wordt de maximale omvang van de stamgroep tijdelijk losgelaten ofwel wordt de stamgroep gesplitst. De BKR ratio blijft in beide gevallen altijd van kracht. Ontwikkelingsgerichte activiteiten vinden zowel binnen, als buiten de stamgroep plaats.

De maximale omvang van de stamgroep kan tijdelijk losgelaten worden voor activiteiten zoals:

- Het buiten spelen
- Bezoek aan de kinderboerderij en/of het park, t.w. Delftse Hout
- Activiteiten op andere groepen
- De uitvoering van het opendeurenbeleid
- Gezamenlijke muziekles
- Dansworkshops
- Creatieve workshops
- Activiteiten en vieringen omtrent feestdagen zoals Sinterklaas, Carnaval, Kerst, Koningsdag etc.
- Gezamenlijke activiteiten in het kader van voorbereiding van evenementen op niveau van het kindcentrum zoals zomerfeest, kerstconcert etc.
- peutergym (in een lokaal die voldoende ruimte biedt)
- structurele activiteiten waarbij meer ruimte nodig is per kind om de activiteit comfortabel en met gemak te kunnen uitvoeren
- tijdens samenvoegen van groepen door bijv. onderbezetting
- aan het begin, tussen de middag en aan het einde van de dag

De op de locatie aanwezige beroepskrachten houden zich bezig met taken die direct met de kinderen te maken hebben.

3-uursregeling KDV

Voor de flexibiliteit in de organisatie is het mogelijk dat in de dagopvang ten hoogste drie uur per dag (niet aaneengesloten) minder beroepskrachten worden ingezet dan volgens de beroepskracht-kind ratio is vereist, maar nooit minder dan de helft van het benodigde aantal leidsters (dit is de 3-uursregeling).

Standaard zijn de openingstijden van 7:30 tot 18:00. Op verzoek van ouders kunnen deze openingstijden verruimd worden van 7:00 tot 18:00, van 7:30 tot 18:30 of van 7:00 tot 18:30.

't Knuffeltje gaat als volgt om met de 3 uursregeling.

op maandag, dinsdag en donderdag

Er wordt **niet** afgeweken van de BKR tussen openingstijd (7:00 of 7:30) tot 8:00 uur, tussen 9:30 en 13:00 uur, tussen 14:00 en 15:00 uur en tussen 15:30 en sluitingstijd (18.00 uur of 18.30 uur).

Mogelijk wordt er afgeweken van de BKR tussen 8:00 en 9:30 uur, 13:00 en 14:00 uur en tussen 15:00 en 15:30 uur.

op woensdag en vrijdag

Er wordt **niet** afgeweken van de BKR tussen openingstijd (7:00 of 7:30) en 8:00 uur, tussen 9:30 en 13:00 uur, tussen 14:00 en 17:30 uur en sluitingstijd (18:00 uur of 18.30).

Mogelijk wordt er afgeweken van de BKR tussen 8:00 en 9:30 uur, tussen 13:00 en 14:00 uur en tussen 17:30 en 18:00 uur.

* 't Knuffeltje heeft slechts incidenteel klanten die plaatsingsovereenkomsten hebben afgesloten v.a. 7:00 uur en/of tot 18:30 uur. Het aantal kinderen die om 7:00 uur en/of na 18:00 uur aanwezig kunnen zijn op 't Knuffeltje overschrijdt de BKR van 1 PM niet. Derhalve gaan we in de 3 uursregeling bij openingstijden vanaf 7:00 uur en/of tot 18:30 uur er vanuit dat er tussen 7:00 en 7:30 uur en/of tussen 18:00 en 18:30 uur geen afwijking van de BKR plaatsvindt. Groeit dit

aantal boven de BKR van 1 PM dan wordt de 3 uursregeling hierop aangepast.

Groepen

Kinderdagverblijf 't Knuffeltje heeft maximaal 5 horizontale stamgroepen:

- Boris groep: babygroep 0-2 , maximaal 12 kinderen: 43,6 m²
- Winnie groep: dreumesgroep 0-2, maximaal 12 kinderen: 43,7 m²
- Baloe groep: peutergroep 1-3 , maximaal 14 kinderen: 47,6 m²
- Bolke groep: peutergroep 2-4, maximaal 16 kinderen: 49,8 m²*
- * Yogi groep: peuterplusgroep 2-4 jaar, maximaal 14 kinderen (was 12): 42,5 m²

*In 2019 is er net als in 2016, 2017 en 2018 geen sprake van een Yogi stamgroep en daarmee vervalt deze stamgroep. Hiermee vervalt de Yogi ruimte als stamgroepruimte. In het jaar 2016 en 2017 zijn er 4 stamgroepen en 4 stamgroepruimtes. De Yogi ruimte (42,5 m²) kan gebruikt worden door alle groepen t.b.v. activiteiten.

Daarnaast kan door alle groepen gebruik gemaakt worden van de speelhal beneden: 53,3 m². Per groep komt er 10, 66 m² bij.

Dat betekent dat per groep beschikbaar is per kind:

Boris: $43,6 + 10,66 = 54,26$: 12 = 4,5 m² per kind
 Winnie: $43,7 + 10,66 = 54,36$: 12 = 4,5 m² per kind
 Baloe: $47,6 + 10,66 = 58,26$: 14 = 4,1 m² per kind
 Bolke: $49,8 + 10,66 = 60,46$: 16 = 3,7 m² per kind *
 Yogi: $42,5 + 10,66 = 53,16$: 14 = 3,7 m² per kind (in 2018 gesloten)

* het streven is afhankelijk van het aantal 3 jarige kinderen om deze groep als een 3 plus groep te gebruiken, dit met het oog op het passende activiteiten aanbod als voorbereiding op de basisschool;

Per kind is er 3,5 m² speeloppervlakte nodig, hier wordt aan voldaan.

N.B. het bovenstaande is vastgesteld middels een inspectierapport n.a.v. een incidenteel onderzoek naar het aantal kindplaatsen op verzoek van 't Knuffeltje d.d. 16-3-2015.

Het is te allen tijde mogelijk om gebruik te maken van de volgende ruimtes (bij volle bezetting en/of grote vraag vanuit de markt):

1. De Yogi of Bolke ruimte indien onbezet
2. De BSO ruimte op de 2^e verdieping tot 15.00 uur
De BSO kinderen zijn in eigen ruimte pas vanaf 15.00 uur. De kinderen kunnen de BSO ruimte gebruiken voor dezelfde activiteiten die zij in de eigen stamgroep uitvoeren.
3. De hal op de 1^e verdieping
De kinderen kunnen hier de volgende activiteiten doen:
 - bouwen met lego of blokken
 - tafelfoetballen
 - denkspelletjes
 - verkleeden
4. De centrale hal op de begane grond
De kinderen kunnen in deze extra ruimte de volgende activiteiten doen:
 - kringspelletjes
 - liedjes zingen bij de piano
 - sportieve activiteiten zoals fietsen, balspelletjes, gymmen.

Indien het weer het toelaat verlaten de kinderen de stamgroep om buiten te spelen in de tuin, die aan het gebouw grenst of om een bezoek te brengen aan de kinderboerderij, de speeltuin of het park.

Aangezien een van de groepen op de 1^e verdieping groter van afmeting is dan de andere kan afhankelijk van het aantal kinderen in de leeftijdscategorieën 2 tot 4 jaar en 3 tot 4 jaar in de groepen Bolke en Yogi besloten worden om van ruimtes te wisselen. Zo wordt optimaal gebruik

gemaakt van de ruimte.

3.2.3 Regels en afspraken omtrent samenvoegen van stamgroepen KDV en/of BSO

Kinderen worden opgevangen in eigen stamgroepen/basisgroepen. In bepaalde situaties kan er voor gekozen worden om groepjes kinderen buiten hun stamgroep samen te voegen. Hierdoor is er meer keus voor kinderen om samen te spelen en ontstaat meer gelegenheid om specifieke activiteiten aan te bieden, bijvoorbeeld aan kinderen van dezelfde leeftijd of aan kinderen met dezelfde interesses.

Soms komt het voor dat de Bolke kinderen naar de BSO gaan om te wennen.

Er kan zich tevens een situatie voordoen waarin de BSO kinderen op bepaalde dagen bij de KDV groep aanwezig kunnen zijn. Dit is beschreven in de bijlage 1 'het samenvoegen van de kinderen van de dagopvang en de kinderen van naschoolse opvang.'

Aan het einde de dag (als leidsters naar huisgaan) worden de groepen samengevoegd. De Yogi met de Bolke kinderen in de Bolke groep. De Baloe kinderen met de Winnie kinderen in de Winnie groep. Het kan voorkomen dat op rustige dagen aan het einde van de dag de overgebleven kinderen van de groepen: Bolke en Yogi ook bij de Winnie groep komen als de meeste kinderen opgehaald zijn.

Het dagprogramma op de groepen van het kinderdagverblijf is min of meer gelijk. Daardoor is de werkwijze op een (samengevoegde) groep voor de kinderen herkenbaar. De continuïteit voor de kinderen is zo gewaarborgd. Pedagogisch medewerkers van de andere groep zijn bekende en vertrouwde personen voor de kinderen, omdat op diverse momenten gedurende de week bewust gekozen wordt voor het open deuren beleid.

Stamgroepen kunnen worden samengevoegd :

- bij een structureel lagere bezetting van groepen op een specifieke dag van de week;
- bij een lagere bezetting van groepen in vakantieperiodes
- bij ziekte van personeel
- bij het variëren van het aantal kinderen op de groep gedurende de dag in verband met de doorlopende start- en stoptijden van klanten met flexibele contracten;

- bij verschillende schooltijden van naschoolse opvang kinderen, waarbij de meest voorkomende eindtijden scholen zijn: 12:00 uur, 12:30 uur, 14:00 uur, 15:00 uur, 15:15 uur. De groepssamenstelling rondom deze tijdstippen verschilt dan gedurende enige tijd;

- bij studie- en andere eventuele (incidentele) margedagen van naschoolse opvang kinderen;

- bij extra dagen/dagdelen/opvanguren aangevraagd door ouders binnen de kaders voor incidentele opvang;

- bij "de broertjes-zusjes tijd"; er worden soms momenten gecreëerd waarop broertjes en/of zusjes samen mogen spelen. De mogelijkheid tot interactie tussen de broertjes / zusjes gedurende de dag op het kinderdagverblijf draagt bij aan totstandkoming van een emotioneel veilige ervaring van het kind. De interactiemomenten tussen broertjes / zusjes zoals deze thuis mogelijk zijn, vergroten het gevoel van vertrouwen bij kinderen. Dit stellen ouders/verzorgers op prijs.

Ieder kind maakt dus deel uit van een vaste stamgroep/basisgroep. De groepen kunnen soms worden samengevoegd. In een situatie dat een kind tijdelijk of structureel niet in zijn eigen stamgroep opgevangen kan worden zijn wij als kinderopvangorganisatie wettelijk verplicht om een schriftelijke toestemming aan de ouder(s)/verzorger(s) te vragen om het kind buiten zijn eigen stamgroep te kunnen opvangen. Dit kan door het invullen van 'de toestemmingsverklaring opvang in andere stamgroep'. Met het invullen van dit formulier geeft de ouder/verzorger aan hiervan op de hoogte te zijn en akkoord te gaan, zie bijlage 2.

Toestemming wordt vereist van ouders waarvan het kind(-eren) reguliere (vaste) opvangdagen afnemen.

Mocht er door een afmelding op de eigen stamgroep toch een opvangplek vrijkomen, dan wordt het kind uiteraard alsnog op de eigen stamgroep opgevangen.

3.2.4 Afnemen extra dag opvang

Incidenteel afnemen extra dag(deel)

Het kan zijn dat ouders incidenteel een extra dag(deel) of extra opvanguren willen afnemen welke buiten de vaste contacturen valt. Dit is mogelijk wanneer de maximale stamgroeps grootte/basisgroep grootte evenals het aantal pedagogisch medewerkers gehandhaafd blijft (BKR). Deze incidentele opvangdag vindt in principe binnen de eigen stamgroep/basisgroep van het kind plaats. Wij zijn van mening dat geborgenheid en gevoel van veiligheid voor het kind en voor de stamgroep/basisgroep als geheel voorop staan. De mogelijkheid om een extra opvangdag buiten de stamgroep/basisgroep af te nemen, indien geen plaats is op de eigen groep, wordt in overleg met de ouders van het betreffende kind besproken en schriftelijk (via de e-mail of telefonisch bericht) vastgelegd.

Structureel afnemen extra dag(deel)

Uitgangspunt is dat bij het structureel afnemen van een extra dag(deel) het kind in de oorspronkelijke stamgroep of basisgroep geplaatst wordt. Wanneer de groeps grootte het niet toelaat het kind een extra dag(deel) in deze groep te plaatsen, kan in overleg met ouders besloten worden het kind voor die dag/dat dagdeel tijdelijk in een andere groep te plaatsen. Hiervoor is schriftelijke toestemming van de ouders nodig. Indien deze situatie zich voordoet, mag een kind in maximaal één andere groep geplaatst worden, waarbij de eis van maximaal twee stamgroep ruimtes (in geval van dagopvang) niet wordt losgelaten. Zodra plaats is in de oorspronkelijke stam- of basisgroep wordt het kind overgeplaatst naar deze groep. Dit wordt vermeld in 'de toestemmingsverklaring opvang in een andere stamgroep' die ondertekend wordt door de ouder.

3.2.5 Soms gaan de deuren open

'Open deuren' is een middel om bepaalde doelen te bereiken in het werken met kinderen. De visie die eraan ten grondslag ligt is gericht op ruimte geven aan kinderen, aansluiten bij hun behoeften en mogelijkheden, meer mogelijkheden bieden voor eigen initiatief, zorgen dat kinderen zichzelf kunnen en mogen zijn. 'Wat sluit aan bij deze kinderen in deze groep', is onze centrale vraag. Als je op deze manier naar kinderen gaat kijken en daar als groepsleiding bij aan wilt sluiten, kan het werken met open deuren een middel zijn. Het is een middel dat wij met regelmaat inzetten. Aansluiten bij de interesse en mogelijkheden van kinderen betekent dat kinderen zich prettiger voelen en meer zelf initiatief kunnen nemen. Wil een kind in de eigen groep blijven dan is dat prima, wil een kind op een andere plek met ander speelgoed gaan spelen, dan is dat ook goed. Ook de kinderen zelf worden daardoor rustiger en kunnen meer hun eigen ontwikkeling volgen (iets gaan doen op het moment dat ze er echt aan toe zijn).

Kinderen en ouders moeten wel weten in welke stamgroep hun kind zit en welke leidsters bij welke groep horen (stamgroep: is de basis van waaruit wordt gespeeld en gegeten, hier worden ook de eigen spulletjes van het kind opgeborgen en hier wordt geslapen).

Het pedagogisch beleidsplan geeft de werkwijze, de maximale omvang en leeftijdsopbouw van de stamgroep aan. Hoe past het open deuren beleid binnen onze dagindeling? Iedere dag verloopt in principe volgens een van tevoren vastgesteld dagritme maar er blijft genoeg ruimte over voor een flexibele invulling met op de groep afgestemde activiteiten. We bieden ieder kind de gelegenheid om spelenderwijs en in een eigen tempo de wereld om zich heen - binnen en buiten - te ontdekken. Bij het brengen van het kind kan de ouder rustig even een spelletje doen met het kind. Hij/zij kan ook even de tijd nemen om een overdracht te doen naar de leidster. Daarna kan rustig afscheid genomen worden. Het is belangrijk dat de ouder/verzorger altijd afscheid neemt van het kindje.

Af en toe wordt een moment gecreëerd waarop sommige deuren opengaan. Het kan een dagdeel zijn of een uurtje na het slapen. Er worden diverse activiteiten aangeboden, op verschillende plekken binnen 't Knuffeltje. Dit kan variëren van buitenspelen tot kleien, van

voorlezen tot treinbanen bouwen of een muzieksessie in de centrale hal. Een poppenkast of een voorstelling voorbereid door de oudere kinderen voor de jongere kinderen is altijd een hoogtepunt van de dag. Leidsters haken in op de vraag van kinderen.

Op dit moment gelden er regels, voor zowel de kinderen als voor de leidsters. Kinderen mogen alleen onder toezicht gebruik maken van de trap. Hier gelden bijvoorbeeld werkafspraken voor. De leidsters houden altijd toezicht! De kinderen worden gestimuleerd om aan de activiteiten mee te doen, maar ze bepalen zelf of ze op het aanbod in willen gaan. Kinderen kunnen zelf aangeven waar ze willen spelen. Dit bevordert de zelfstandigheid van de kinderen. Natuurlijk blijft de leidster-kind ratio altijd van toepassing. Op vaste groepsmomenten gaan alle kinderen terug naar hun eigen groep. Bijvoorbeeld tijdens het middageten of voor het slapen gaan of tijdens verschoon en plasmomenten. Ook verjaardagen worden op de groep met 'dichte' deuren gevierd. Dat zijn momenten van rust die belangrijk zijn voor de kinderen. Het geeft aan dat er overgangen zijn in de dag.

Na het middageten gaan sommige kinderen slapen en andere kinderen worden opgehaald, omdat ze er een halve dag zijn. En wie niet meer slaapt mag natuurlijk spelen. Dit gebeurt meestal op een vaste plek in het kinderdagverblijf. Kinderen mogen op deze momenten niet zelf weten waar zij gaan spelen, omdat het de rust van de slapende kinderen kan verstoren. De kinderen die wakker blijven mogen in de aangewezen groep vrijspelen. Ze mogen zelf weten waarmee ze spelen. Kinderen mogen altijd tekenen, verven, plakken of een andere activiteit kiezen al dan niet in het huidige thema. Kinderen vanaf 3 doen mee aan 3+ projecten. Zij mogen bijvoorbeeld zelf knippen, of stempelen.

Het is belangrijk om te weten dat er werkafspraken zijn gemaakt met alle leidsters waarmee aangegeven wordt wanneer we wel gebruik maken van het open deuren beleid en wanneer niet en welke regels er dan precies gelden. Uiteraard houden wij ons aan de afspraken die gelden binnen het vier-ogen principe. De kinderen van de babygroep blijven meestal in de eigen groep, mits zij zelfstandig goed kunnen lopen. Ook zij mogen dan op ontdekkingstocht! Voor de broertjes of zusjes wordt af en toe de 'broerjes/zusjes tijd' ingepland, dan gaat het oudste kind bij de jongste spelen of een flesje geven op de babygroep. Tijdens een open deuren-moment is ook mogelijk dat andere kinderen de babygroep bezoeken. Zij mogen dan "helpen" met bijvoorbeeld flesjes geven of samen met de baby's muziek maken met muziekinstrumenten. Hierbij is het belangrijk dat de rust op de babygroep gewaarborgd blijft. Dit houden de leidsters goed in de gaten.

Op deze momenten wordt het zich veilig en vertrouwd voelen gewaarborgd door bijvoorbeeld te vertellen welke activiteiten er te doen zijn. Kinderen kunnen altijd ervoor kiezen om bij de vaste leidster te blijven of bij de burens een kijkje te gaan nemen.

Ook belangrijk! Kinderen krijgen door het open deuren beleid meer en nieuwe mogelijkheden om:

Persoonlijke competenties te ontwikkelen.

- Kinderen komen in aanraking met nieuwe activiteiten of materialen die zij in de eigen ruimte niet hebben.
- Zij leren om zelfstandig ontdekkingen te doen en merken dat zij iets durven te ondernemen.
- Door meer en uiteenlopende ervaringen vergroten kinderen hun leefwereld.

Sociale competenties te ontwikkelen.

- Kinderen maken kennis met andere kinderen en leidsters.
 - Zij zien hoe andere kinderen spelen,
 - Zij leren om zelf contacten te leggen en ontwikkelen voorkeuren voor bepaalde speelgenootjes.
 - Er is voor de kinderen meer keuze in speelgenootjes met dezelfde leeftijd, interesses etc. -- --
- Voelen zich veilig en vertrouwd binnen het kinderdagverblijf en bij andere groepsleiding.

3.3 Een warme en veilige omgeving ♥ ■

Een kind moet zich bij ons thuis voelen. Een warme omgeving trachten wij te creëren door zoveel mogelijk individuele aandacht te geven aan de kinderen. Daarnaast vinden wij het tonen van respect voor de persoonlijkheid van ieder kind een voorwaarde voor het ontstaan van een omgeving waarin het kind zich veilig voelt. Alleen een kind dat zich veilig voelt en daardoor in

staat is zich ongeremd te uiten, is in staat al zijn mogelijkheden en talenten te ontplooiën en zichzelf te ontwikkelen. Het zelfvertrouwen wordt erdoor ontwikkeld en versterkt. Wij vinden dat ouders hun kinderen vol vertrouwen achter moeten kunnen laten en dat zowel het kind als de ouders zich bij ons "thuis voelen". Het spreekt vanzelf dat ras, geloof of maatschappelijke achtergrond dan ook geen invloed hebben op de benadering van het kind.

3.4 Interieur en speelgoed ■

Het meubilair voor de ruimtes alsmede het speelgoed is met zorg gekozen. Hierbij staat de veiligheid van het kind voorop. Het speelgoed wordt geregeld verwisseld, zodat er ook regelmatig iets nieuws is wat de belangstelling van de kinderen trekt. Dankzij verantwoord speelgoed zullen de kinderen in staat zijn hun nieuwsgierigheid, fantasie, creativiteit en praktische kennis goed te ontwikkelen. Voor de inrichting van de ruimtes en het speelgoed wordt veel gebruik gemaakt van natuurlijke materialen. Zowel het speelgoed als de tafels en stoelen zijn op kindhoogte, het kind kan zelfstandig beslissen waarmee het wil spelen en wat het wil doen.

De buitenruimte is zeer ruim en kindvriendelijk afgebakend. Op loopafstand bevindt zich kinderboerderij die de kinderen met regelmatig bezoeken.

3.3 Structuur en dagindeling ♥ ■ ▲ ●

Kinderen hebben behoefte aan structuur. Wij proberen aan die behoefte te voldoen door het hanteren van een vast dag- en weekritme. Een vast ritme van rust en activiteit, vaste rituelen rond eten en slapen geven een kind zekerheid, geborgenheid en herkenning. Naast de dagelijks en wekelijks terugkerende activiteiten, wordt er jaarlijks aandacht besteed aan bijvoorbeeld Vader- en Moederdag, Opa- en Omadag, Internationale Kinderdag, Pasen, Sinterklaas, Kerstmis, de verjaardagen van de kinderen, de seizoenen, de natuur, Valentijn, Koninginnedag en veel andere actuele thema's. Denk aan Nationale Voorleesdagen of Kinderboekenweek.

Een dag op 't Knuffeltje ziet er als volgt uit.

07.30 - 09.00 uur	Brengen van de kinderen.
09.00 - 09.30 uur	De kinderen mogen vrij spelen.
09.30 - 10.00 uur	Tijd voor een "tussendoortje": fruit, drinken, soepstengel, koekje etc.
10.00 - 11.30 uur	De baby's gaan naar bed. De oudere kinderen nemen deel aan een activiteit. Bijvoorbeeld voorlezen, knutselen of een spel. Wij werken met thema's (bijvoorbeeld lente, vakantie, het lichaam, muziek enzovoort.) Bij goed weer gaan we met de kinderen buitenspelen, wandelen of naar de kinderboerderij.
11.30 - 12.30 uur	Gezamenlijk lunchen.
12.30 - 13.00 uur	De kinderen van de ochtendgroep kunnen door de ouders opgehaald worden. De jongere kinderen gaan naar bed. De oudere kinderen kunnen vrij gaan spelen.
13.00 - 13.30 uur	De kinderen van de middaggroep kunnen worden gebracht.
13.30 - 15.30 uur	Door de oudere kinderen wordt in overleg met de leiding een keuze gemaakt uit de volgende activiteiten: <ul style="list-style-type: none"> • vrij spelen • groepsactiviteit (b.v. voorlezen, knutselen etc.) • buiten spelen, wandelen, kinderboerderij.
15.30 - 16.00 uur	Tijd voor een "tussendoortje": yoghurt, rijstewafel met beleg of cracker.
16.00 - 16.30 uur	Vrij spelen.
16.30 - 18.00 uur	De ouders kunnen de kinderen ophalen.

Naast de genoemde globale dagelijkse activiteiten hebben wij dagelijks terugkerende rituelen zoals liedjes zingen voor en na het eten, deelnemen aan projectactiviteiten en naar buiten gaan.

3.4 Deskundige begeleiding ♥

We werken met goed opgeleid personeel wat een vast team vormt, waardoor alle kinderen alle leidsters kennen en andersom. Er zijn gediplomeerde leidsters in vaste dienst. Wij houden tevens rekening met de wettelijke eis ten aanzien van inzet van medewerkers in opleiding. De inzet van medewerkers in opleiding mag niet hoger zijn dan 1/3 deel van het personeelsbestand. Bij beroepskrachten in opleiding wordt de formatieve inzetbaarheid vastgesteld door de directrice overeenkomstig de CAO Kinderopvang.

De opleidingseisen van de beroepskrachten zijn vastgesteld naar aanleiding van de CAO Kinderopvang. Het diploma SPW-3 geeft bevoegdheid tot uitoefening van de functie van groepsleidster. Tevens is er een aantal opleidingen ten aanzien waarvan door partijen bij de CAO Kinderopvang is bepaald dat die ook toegang geven tot uitoefening van de functie van groepsleidster. Voorbeelden van deze opleidingen: diploma MDGO-VZ, diploma Leidster kindercentra, diploma onderwijsassistent (niveau 4), diploma HBO-SPH, diploma HBO-MWD. Regelmatig zijn er ook stagiaires voor langere tijd werkzaam bij 't Knuffeltje (N.B.: wij zijn een door de SBB officieel erkende instelling voor de plaatsing van stagiaires).

Taken die stagiaires, pedagogisch medewerkers in opleiding en eventuele vrijwilligers uitvoeren en hun begeleiding daarbij worden in eerste instantie afgestemd op het niveau van de opleiding. Concrete afspraken op handeling/werkzaamheid niveau worden afzonderlijke met de scholen vastgelegd, al dan niet via een overeenkomst. Er wordt in geval van medewerkers tevens een ontwikkelplan opgesteld, waarbinnen de inzet in relatie tot bekwaamheid wordt vastgelegd. Wij hanteren de volgende lijn als het gaat om inzet van stagiaires, pedagogisch medewerkers in opleiding:

	Niveau 1 Entreeopleiding	Niveau 2 basisberoepsopleiding	Niveau 3 Vakopleiding	Niveau 4 middenkader- of specialistenopleiding
Rol	-Assisterend -ondersteunend	-Ondersteunend -uitvoerend	-Uitvoerend -organiserend in opdracht -vaktechnisch aansturend	-uitvoerend -initiërend -innovatief -leidinggevend -coördinerend -controlerend -coachend/ begeleidend -beleidsbepalend
Verantwoordelijkheid	-voor opgedragen werk -schakelt hulp in/vraagt raad bij alle wisselende/ onverwachte omstandigheden	-vooreigen werk -schakelt hulp in/vraagt raad bij wisselende/ onverwachte omstandigheden	-voor eigen werk -voor de uitvoering van het werk door een team/medewerker/in een project -speelt binnen grenzen in op wisselende onverwachte omstandigheden	-eigen werk -resultaten van team, projecten/afdeling/ organisatie - speelt in op wisselende/ onverwachte omstandigheden
Zelfstandigheid	-werkt onder toezicht -werkt o.b.v. instructie	-werkt zelfstandig onder supervisie/begeleiding -werkt zelfstandig binnen een (gesloten) opdracht/ kort durende opdrachten	-werkt zelfstandig -werkt zelfstandig binnen een (open)/ l opdracht/ langdurige opdrachten	-werkt zelfstandig, zonder tussentijds verantwoording af te leggen aan een leidinggevende - werkt zelfstandig binnen de gegeven taakstelling vanuit de organisatie, met meer opdrachten naast elkaar.

Dit goed opgeleide team zorgt met z'n enthousiasme en creativiteit voor een inspirerende en veilige sfeer. Alle medewerkers werken onder de verantwoordelijkheid van de directie die ook het beleid bepaalt. Om de kwaliteit van ons dagverblijf te waarborgen vindt er naast het

dagelijkse informele overleg ongeveer 4 keer per jaar een leidsteroverleg plaats onder voorzitterschap van de directie. Tijdens dit overleg wordt de afgelopen periode geëvalueerd en worden er afspraken gemaakt voor de komende periode. Eén keer per jaar wordt met de individuele medewerker een functioneringsgesprek gevoerd.

De verhouding tussen het aantal beroepskrachten en het aantal feitelijk gelijktijdig aanwezige kinderen in de stamgroep is als volgt:

1 leidster per 4 aanwezige kinderen tot 1 jaar

1 leidster per 5 aanwezige kinderen van 1 tot 2 jaar

1 leidster per 8 aanwezige kinderen van 2 tot 3 jaar

1 leidster per 8 aanwezige kinderen van 3 tot 4 jaar

1 leidster per 10 aanwezige kinderen van 4 tot 12 jaar

Bij kinderen van verschillende leeftijden in één groep wordt het rekenkundig gemiddelde berekend, waarbij naar boven kan worden afgerond.

3.5 Het contact met de ouders

Zie § 4.7

3.6 Pedagogisch verantwoorde activiteiten ♥ ■ ▲ ●

De activiteiten worden georganiseerd rondom een bepaald thema. Het werken met thema's vinden wij belangrijk, omdat deze bij uitstek geschikt zijn om spelenderwijs binnen een tijdsbestek van ongeveer 4 weken iets te leren over één bepaald onderwerp. Zo'n periode noemen wij een project. Het leren gaat in kleine stapjes en met behulp van afwisselende werkvormen, zoals verhaaltjes, knutselen, zingen, spelen enz.

Een project bestaat in totaal uit ongeveer 20 à 25 activiteiten. Iedere dag wordt een deel van een project voorbereid en uitgevoerd in de vorm van een activiteit. Elke activiteit heeft een pedagogisch doel.

De verantwoordelijke directrice ziet er vanuit haar vakgebied op toe dat de ontwikkelde en te ontwikkelen activiteiten pedagogisch verantwoord zijn (dit geldt uiteraard ook voor het aanwezige en in de toekomst nog aan te schaffen speelgoed/meubilair).

Voorbeelden van thema's die aan de orde kunnen komen, zijn o.a. het circus, ik en mijn lichaam, Kerstmis, beroepen, Moederdag, Vaderdag, Internationale Kinderdag op de eerste zaterdag in juni, de seizoenen enz.

Om u enig inzicht te geven in de uitwerking van zo'n project treft u hieronder een voorbeeld aan van enkele activiteiten rond het thema "Ik en mijn lichaam".

Activiteit 1. Kringspelletje

Met behulp van liedjes (o.a. "Hoofd, schouders, knie en teen"), leren de kinderen om lichaamsdelen aan te wijzen en te benoemen. Bovendien wordt door dit soort spelletjes de grove motoriek van de kinderen gestimuleerd.

Activiteit 2. Tandborstel maken

Tijdens een kringgesprek vragen wij de kinderen waarom wij onze tanden moeten poetsen en wat we nodig hebben om de tanden te kunnen poetsen. Vervolgens oefenen we het tandenpoetsen. Ieder kind krijgt zijn eigen tandenborstel. In dit stadium oefenen we nog zonder water en tandpasta. Na het oefenen gaan we met de kinderen een tandenborstel maken van een ijsstokje en een stukje schuimrubber.

Activiteit 3. Gezonde-tanden-puzzel

In de kring praten we over wat goed en slecht is voor onze tanden. Daarna wordt door de kinderen een vloerpuzzel gemaakt. Deze stelt een kies voor die weer onderverdeeld is in vijf verschillende stukken. Op elk afzonderlijk stuk staat een afbeelding van een voedingsmiddel dat gezond is. De kinderen gaan nu om de beurt de puzzel in elkaar zetten.

4 Pedagogisch handelen

4.1 Ontwikkeling van kinderen en “de estafette”

4.1.1 *Het volgen van ontwikkeling*

Het jonge kind staat volop in de belangstelling. Iedereen is het erover eens dat de eerste levensjaren heel belangrijk zijn voor de ontwikkeling van een kind.

Wij als kinderdagverblijf willen er graag toe bijdragen dat de ontwikkeling van het kind goed verloopt. Dit doen we door goed naar het kind te kijken en op zijn/haar behoeften in te spelen. Wanneer wij het idee hebben dat het kind extra aandacht of hulp nodig heeft, zullen we dit met ouders/verzorgers bespreken. Om het volgen van de ontwikkeling van het kind en het inspelen daarop mogelijk te maken binnen 't Knuffeltje worden er in de vorm van de observatielijsten “de estafette” handvatten geboden waarmee de Pedagogisch Medewerkers op een gestructureerde en uniforme wijze aan de slag kunnen met de observatie van het kind. Tevens dient dit volgsysteem als hulpmiddel bij het waarnemen en signaleren van opvallend gedrag en de afwijkingen in de ontwikkeling van het kind en het daarop inspelen in nauw overleg met ouders/verzorgers, dit door middel van een stappenplan. Als bron voor ons volgsysteem hebben wij het door JSO ontwikkelde overdrachtsdocument gebruikt “de peuter- estafette”. De implementatie vond plaats onder begeleiding van JSO. In de loop van het jaar 2015 zijn er intensieve sessies met het team van 't Knuffeltje en met de Oudercommissie gehouden met als doel de adaptatie van het overdrachtsdocument aan de groepsindeling en cultuur van ons kinderdagverblijf. Het feit dat het gehele team intensief hieraan heeft meegewerkt heeft geleid tot een volgmethode, die iedereen begrijpt en er achter staat. De oorspronkelijke ‘peuter-estafette’ is door ons aangevuld met de observatielijsten voor de leeftijdscategorie 0 tot 2 jaar en kreeg een benaming ‘de estafette’. De aanvullingen die aangebracht zijn of aan te brengen in de toekomst door 't Knuffeltje zullen altijd vermeld worden in de beschrijving. De estafette bestaat uit een duidelijke toelichting en een aantal in de praktijk toe te passen observatielijsten. Tevens zijn de pedagogisch medewerkers toegerust met de lijsten zijnde de mijlpalen in de ontwikkeling van een kind per leeftijdsfase. Deze volgmethode biedt de mogelijkheid om het kind meerdere keren te kunnen observeren zodat er snel geëvalueerd kan worden welke ontwikkelingslijn zichtbaar is. Daarnaast is het mogelijk binnen ‘de estafette’ om door middel van een uitgebreide observatielijst kinderen met opvallend gedrag meerdere keren te observeren en de afwijkingen in de ontwikkeling vast te leggen en vervolgens te evalueren. In dit geval dient er in nauwe samenwerking met de ouders/verzorgers een stappenplan opgesteld te worden. De implementatie is goed voorbereid met het gehele team en de Oudercommissie en begeleiding van JSO. Alle ouders zijn geïnformeerd over de nieuwe methode.

Het streven is om minimaal 1 keer per jaar een observatielijst in te vullen vlak voordat het kind overgaat naar de volgende groep. De lijsten worden gebruikt binnen het kinderdagverblijf als overdrachtsdocument bij overgang naar de volgende groep en worden uiteraard telkens aan de ouder/verzorger digitaal toegestuurd. De estafette, die verstuurd wordt aan ouders wordt vergezeld met een uitnodiging voor een persoonlijk gesprek. Het moment van de invulling van de estafette zien wij als een natuurlijk moment om de ouders uit te nodigen voor een gesprek, waarin de ontwikkeling van het kind met de mentor wordt besproken.

Wanneer de ouder/verzorger commentaar of aanvullingen heeft, kunnen we die op “de peuter-estafette” noteren.

Overdracht basisschool en eventueel BSO

Naast de overgangsmomenten naar de volgende groep wordt ook voor de kinderen die 4 jaar worden en naar de basisschool en eventueel de BSO gaan een “peuter- estafette” ingevuld. Deze laatste observatielijst krijgen de ouders/verzorgers van ons digitaal toegezonden. Wij verzoeken de ouders nadrukkelijk om contactgegevens van de toekomstige leraar van het kind aan ons door te geven en de naam van de school en de BSO. Zodra wij in bezit zijn van deze informatie sturen wij de estafette naar de nieuwe leerkracht en de BSO. Het is voor de leerkracht en de BSO belangrijk om te weten wat het kind leuk vindt en waarin het wat extra aandacht nodig heeft.

De overgang van het kinderdagverblijf naar de basisschool is namelijk een grote stap. Om deze overgang voor het kind en de ouder/verzorger prettig te maken, willen wij zorgen voor een betere overdracht en samenwerking.

In "de peuter- estafette" beschrijven we hoe het kind zich op het kinderdagverblijf heeft ontwikkeld. Voelt het kind zich prettig in de groep? Zit het lekker in zijn vel? Wat vindt het kind leuk?

Tussen 0 en 4 jaar maakt het kind dus een grote ontwikkeling door. Het kind groeit van totale afhankelijkheid tot een grote mate van zelfstandigheid binnen een paar jaar. De Pedagogisch Medewerkers hebben als rol het volgen van hoe het kind zich ontwikkelt en het stimuleren van verschillende ontwikkelingsgebieden: lichamelijke ontwikkeling, cognitieve ontwikkeling en sociaal-emotionele ontwikkeling.

4.1.2 Lichamelijke ontwikkeling ♥ ■

Bij de lichamelijke ontwikkeling wordt een onderscheid gemaakt tussen de motorische ontwikkeling (grote en fijne motoriek) en de zintuiglijke ontwikkeling.

4.1.2.1 Grote motoriek

De grote motoriek ontwikkelt zich vooral in de eerste jaren. Door spelen en bewegen ontdekken ze wat hun lichaam allemaal kan en leren het beter te gebruiken.

De leidsters geven de kinderen de vrijheid en de ruimte om met bewegingen bezig te zijn, zoals rollen, kruipen, lopen, tillen, klimmen, rennen, springen, fietsen. De activiteiten die wij dagelijks met de kinderen doen bevorderen hun motoriek. Voorbeelden hiervan zijn; naar speelgoed bewegen door rollen of kruipen, kringspelletjes, buiten wandelen, met de bal gooien, fietsen en steppen. Als gevolg van deze motorische ontwikkeling leert het kind het besef van de ruimte. De kinderen leren wat ver en dichtbij is, wat hoog en laag is en wat groot en klein is.

4.1.2.2 Fijne motoriek

De fijne motoriek zijn de fijne bewegingen die het kind maakt met handen en vingers, bijvoorbeeld het pakken van speelgoed, het leggen van een puzzelstuk, het vasthouden van kleine voorwerpen. De activiteiten die wij aanbieden spelen hierop in; activitycenter voor de baby, blokkenstoof, bouwen met blokken en lego, tekenen, verven, kleuren, kralen rijgen, scheuren, knippen, plakken enz. De kinderen krijgen de gelegenheid tot uitproberen en tot doen. Het plezier van ermee bezig zijn staat voorop.

4.1.2.3 Zintuigen

Een mens heeft vijf zintuigen. Hij kan met zijn zintuigen horen, zien, ruiken, proeven en voelen. De ontwikkeling van de zintuigen begint gelijk vanaf de geboorte. Het leren kennen van geluiden, geuren, smaken en materialen wordt ontwikkeld. Een baby stopt alles in zijn mond om te proeven en te voelen. Voorbeelden van zintuiglijke activiteiten zijn; een mobiel boven de box, rammelaars, praten tegen de kinderen, liedjes zingen, lachen met de kinderen, verschillen laten voelen van verschillende materialen, luisteren naar geluiden, kijken naar kleuren. Veel van deze activiteiten gebeuren spelenderwijs door de dag heen.

4.1.3 Cognitieve ontwikkeling ♥ ■ ▲

De cognitieve ontwikkeling wordt ook de verstandelijke ontwikkeling genoemd.

De ontwikkeling van het denken is nodig om de wereld om je heen te begrijpen. De verstandelijke ontwikkeling is een aspect dat niet op zichzelf staat. De motorische, sociale, emotionele en creatieve ontwikkeling vormen de basis van deze ontwikkeling.

Cognitieve functies zijn taal, waarneming, aandacht, geheugen, oriëntatie en vaardigheden. Hieronder vindt u een aantal voorbeelden van deze functies. In de volgende paragraaf gaan wij nog wat dieper in op de belangrijke functie van de taal.

Als kinderen spelen, ontwikkelen ze hun verstand. Door te kijken, te horen, te proeven, te ruiken en te voelen ervaren ze dat dingen heel verschillend zijn. Spelenderwijs merken ze dat het één glad is, het ander ruw; het één koud, het ander warm; hard en zacht; nat en droog. Ze leren dat een voorwerp hoog is, dichtbij, veraf; groot en klein. Ze merken dat, als je een bal gooit, die wegrolt en als je een blok gooit, blijft die liggen. Als je een pop onder de dekens stopt, zie je haar niet meer, maar is ze er nog wel. Zo leren de kinderen oorzaak en gevolg van hun

handelen.

Er zijn sterke aanwijzingen dat het vermogen tot het opslaan van informatie over wat waargenomen wordt, door oefening vergroot kan worden. Met andere woorden: hoe vaker een kind al geheugenbeelden heeft opgeslagen, des te sneller en gemakkelijker zal het nieuwe informatie in zich opnemen: het kind leert te leren.

Bij de verstandelijke ontwikkeling hoort het leren concentreren. Rustige momenten aan de tafel zijn hiervoor noodzakelijk.

De activiteiten en materialen die hierop inspelen zijn:

- verschillende bouw en constructie materialen, zoals blokken, stapelbekers, lego, duplo, gears (trainen van de vaardigheden)
- blokkenstoof, puzzels met of zonder knoppen, lotto, memory (trainen van het geheugen)
- muziek maken en liedjes zingen (stimuleren van aandacht en geheugen)
- buiten spelletjes doen (ruimtelijke oriëntatie oefenen).

4.1.3.1 De taal

Taal en denken zijn nauw met elkaar verbonden; de taal is het instrument om te kunnen denken. Door middel van de taal kunnen we ons uitdrukken. We besteden daarom veel aandacht aan de taalontwikkeling en alles wat ermee te maken heeft. In het eerste jaar wordt de basis gelegd voor het spreken. Bij elk contact met de baby gaat de pedagogisch medewerker interactie aan met de baby door te praten en contact te maken met de baby. Ze reageren hier al snel op door zelf geluidjes te gaan maken. Door deze voortdurende wisselwerking tussen kind en omgeving leert het wat anderen zeggen en gaat uiteindelijk zelf praten.

Activiteiten die wij met de kinderen doen en die gericht zijn op de taalontwikkeling zijn:

- Plaatjes bekijken en benoemen
- Verhaaltjes vertellen en voorlezen van boeken
- Liedjes zingen
- Rijmpjes en versjes opzeggen
- Luisteren naar verhaaltjes op een CD
- Gesprekjes houden met de kinderen
- Poppenkastspel
- Alles benoemen en vertellen wat er gebeurt
- Tijdens onze dagelijkse activiteiten wordt alles uitgelegd en benoemd, zodat de woordenschat van de kinderen wordt uitgebreid; hierbij vermijden wij verkleinwoorden, en proberen steeds nieuwe woorden/benamingen te introduceren
- Spelen met klanken en woorden

Rond de kleuterleeftijd hebben de kinderen de taal aardig onder de knie. Ze kunnen dan vrijwel alles begrijpen wat tegen ze wordt gezegd. Ze kunnen zelf duidelijk maken wat ze willen, wat ze hebben, wat ze gedaan hebben en wat ze gaan doen. Zijn ze eenmaal zover, dan denken ze ook in woorden en begrippen.

4.1.4 Sociaal-emotionele ontwikkeling ♥ ■ ▲ ●

4.1.4.1 Sociale ontwikkeling

De sociale ontwikkeling heeft betrekking op de ontwikkeling van het omgaan met anderen. Een positieve sociale ontwikkeling bestaat uit het rekening houden met anderen, het kunnen ontwikkelen van een groepsgevoel, het gevoel hebben erbij te horen, het kunnen aangaan van vriendschappen.

Kinderen van 0 tot 2 jaar zijn nog niet echt sociaal voelend, hun wereldje draait vooral om zichzelf. Toch werkt een kinderdagverblijf stimulerend op de sociale ontwikkeling van jonge kinderen. Ze groeien op met andere kinderen, moeten aandacht delen en gaan met meerdere volwassenen een relatie aan. Ze ervaren contact met elkaar en genieten van elkaars gezelschap. Als de kinderen wat ouder zijn dan gaan ze meer met elkaar spelen en vinden ze het leuk om samen dingen te doen. Ze leren hierdoor rekening te houden met elkaar (bijv. om de beurt spelen).

Stimuleren van de sociale ontwikkeling kan door:

- baby's samen in de box laten spelen
- schootspelletjes met de kleine kinderen (bijv. hop paardje hop)

- liedjes zingen met gebaren erbij (bijv. klap eens in je handjes)
- kringspelletjes (bijv. zakdoekje leggen, roodkapje)
- samen muziek maken
- groepsactiviteiten doen (bijv. samen knutselen, samen eten)
- kinderen vragen elkaar te helpen
- kinderen elkaar te leren kennen door elkaar te begroeten en elkaars namen te laten zeggen
- kinderen zelf naar oplossing te laten zoeken als er ruzie ontstaat

4.1.4.2 Emotionele ontwikkeling ♥ ■ ▲

De emotionele ontwikkeling is moeilijk los te zien van de sociale ontwikkeling. In het contact met anderen ontwikkelen emoties zich. Voor de emotionele ontwikkeling is een warme en veilige omgeving noodzakelijk. Het kind ontwikkelt daardoor vertrouwen in zichzelf en anderen. Tijdens de verzorging van de baby's babbelen we gezellig tegen ze en knuffelen we met de baby's.

Tijdens het voeden nemen we alle tijd en houden ze dicht tegen ons aan.

Kinderen hebben het nodig om gevoelens van angst, blijdschap, verdriet en boosheid te uiten. Spel geeft het kind de gelegenheid alle indrukken en de emoties die het daarbij heeft opgedaan, te verwerken. De fantasie speelt in de verwerking van die indrukken en emoties een hele belangrijke rol. Veel kinderen hebben de drang bepaalde speelvormen waarin het indrukken en gevoelens uit, te herhalen. Deze herhaling is voor het kind een manier om greep te krijgen op dingen die het eerst nog niet begreep. Een voorbeeld: als een kind naar het ziekenhuis is geweest of erin heeft gelegen, kan het een hele tijd daarna nog "doktertje" spelen. Op die manier verwerkt het kind wat er met hem gebeurd is.

De leidsters geven aan de kinderen alle ruimte tot fantasiespel. Meestal ontstaat fantasiespel vanzelf. Soms beginnen leidsters zelf met fantasiespel, bijvoorbeeld restaurantje spelen. Naarmate de wereld van het kind groter wordt door een bezoek aan de kinderboerderij, een treinreis of een andere gebeurtenis, wordt de behoefte om dat uit te beelden steeds groter. Fantasiemateriaal kan hierbij helpen. Voorbeelden zijn poppen, poppenkast, keukenmateriaal, telefoon, knuffelbeesten, blokken, voertuigen.

4.2 Opvallend gedrag

4.2.1 Opvangen van signalen

Een belangrijke functie van kinderopvang en voorschoolse voorzieningen is het vroegtijdig herkennen van signalen, die zouden kunnen wijzen op problemen in gedrag en/of ontwikkeling van het kind. Ook problemen in de thuissituatie kunnen worden gesignaleerd. Als een kind zich in vergelijking tot zijn leeftijdsgenoten anders gedraagt, dan valt zijn gedrag op. Opvallend gedrag is niet per definitie problematisch gedrag, maar wel is duidelijk dat het kind zich niet prettig voelt, achterblijft in zijn ontwikkeling of invloed heeft op het welbevinden van de andere kinderen in de groep.

4.2.2 Zorg delen met ouders

Het is belangrijk dat ouders van het begin af aan op de hoogte worden gehouden van eventuele zorgen rondom hun kind. Tijdens de haal- en brengcontacten kunnen de zorgen in eerste instantie op een laagdrempelige manier met ouders besproken worden. Signalen omtrent opvallend gedrag van een kind, worden besproken met de directie. We vinden het belangrijk om een goed contact te hebben met ouders over de ontwikkeling van hun kind, ook als er zorgen zijn. Overleg met ouders leidt vaak al tot oplossingen.

4.2.3 Observatie en het invullen van 'estafette plus'

Soms is er meer nodig. Het welzijn en de ontwikkeling van kinderen wordt zoals hierboven beschreven gevolgd door het regelmatig (minimaal 1 keer per jaar) invullen 'de estafette'-observatielijsten. Hierdoor is het mogelijk de ontwikkeling van kinderen goed te volgen. Ook biedt het volgsysteem voldoende handvatten als het gaat om het signaleren van afwijkend gedrag bij kinderen en/of afwijkingen in de ontwikkeling. Merkt de pedagogisch medewerker dat een kind zich anders gedraagt dan zijn/haar groepsgenootjes en/of mogelijk achter blijft in

zijn/haar ontwikkeling dan deelt de pedagogisch medewerker haar zorg met de directie en op een laagdrempelige wijze met de ouders/verzorgers.

Na overleg met de directie wordt het kind gedurende enige tijd extra geobserveerd aan de hand van "de peuter estafette plus- observatielijst". De resultaten van de observatielijst worden besproken in een persoonlijk gesprek met de ouders/verzorgers.

4.2.4 Stappenplan en/of doorverwijzen naar instanties

In het persoonlijke gesprek met de ouders/verzorgers wordt een stappenplan besproken zodat er zowel voor ouders thuis als voor de pedagogisch medewerkers op het kinderdagverblijf duidelijk is welke acties door wie ondernomen moeten worden. Om opvallend gedrag van kinderen optimaal te begeleiden wordt regelmatig contact opgenomen met het consultatiebureau (JGZ Zuid Holland West) en/of worden de ouders naar het consultatiebureau doorverwezen. JGZ, het consultatiebureau voor kind en jeugd, zet zich maximaal in om ouder/verzorger te ondersteunen bij het gezond opgroeien van het kind. Ouder/verzorger kan altijd bij JGZ terecht met (medische) vragen of advies over de opvoeding, ontwikkeling en verzorging van het kind.

Het kan blijken dat er problemen zijn in de thuissituatie. Als het nodig blijkt, worden de ouders/verzorgers doorverwezen naar de huisarts en/of het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) en/of Gemeen Maatschappelijk Werk.

In alle gezondheidscentra van Delft is een CJG gevestigd. Het is een laagdrempelige dienst voor kinderen, jongeren en hun ouders verdeeld in drie leeftijdscategorieën:

0 t/m 4 jaar: hier gaat het om groei en ontwikkeling van het kind.

4 t/m 19 jaar: er zijn inlooppreekuren voor kinderen, jongeren, ouders en opvoeders.

0 t/m 23 jaar: het jeugdmaatschappelijk werk op afspraak.

Verder organiseert het CJG themabijeenkomsten voor ouders en opvoeders waar diverse opvoedingsvraagstukken toegelicht worden. Als er binnen een gezin sprake is van complexe problematiek dan kan ook een gezinscoach worden ingeschakeld.

Vanuit het Centrum voor Jeugd en Gezin kan een gezinscoach ingeschakeld worden voor gezinnen met problemen op meerdere leefgebieden. Binnen het CJG zijn twee zorgregisseurs aangesteld die als taak hebben om aanvragen voor een gezinscoach te beoordelen en hierin te adviseren. De doelstelling van de gezinscoach is: het bieden van zorg op maat zodat een veilig opvoedingsklimaat ontstaat voor de aanwezige kinderen in het gezin, de ouders zich ondersteund voelen en duurzame zelfredzaamheid van het gezin wordt bevorderd.

Voor welke gezinnen is dit bestemd?

- gezinnen met thuiswonende kinderen tussen 0-23 jaar
- waarbij sprake is van meervoudige problematiek
- en/of waarbij een niet-pluis gevoel bestaat
- en/of waar de hulpverlening binnen de reguliere taken, onvoldoende ingang heeft (kunnen krijgen)
- die niet in staat zijn de regie over het eigen leven te voeren
- waarbij het nodig is tot 1 sluitend plan van aanpak voor het hele gezin te komen.

Een gezinscoach wordt in principe ingezet voor een periode van drie maanden (met een uitloop tot zes maanden). In deze periode wordt intensief toegewerkt naar "één gezin - één plan".

Vervolgens wordt bekeken wie van de betrokken hulpverleners de taken van de gezinscoach kan overnemen.

't Knuffeltje beschikt daarnaast over een 'sociale kaart' van de hulpverleningsinstanties in Delft afhankelijk van het leefgebied van het probleem. Deze kaart wordt verstrekt aan de ouders/verzorgers als er naar onze inschatting doorverwijzing naar een van de hulpverleningsinstanties noodzakelijk is. Er kan in overleg met ouders opvoedingsondersteuning thuis worden aangevraagd. Uiteraard wordt deze vorm van hulp uitsluitend ingezet na overleg met ouders. Onderstaande tabel geeft de sociale kaart van Delft weer.

Sociale kaart Delft 't Knuffeltje		
Instantie	Contactgegevens	Problematiek
JGZ Zuid Holland West JEUGDGEZONDHEID DSZORG Het consultatiebureau voor kind en jeugd	Vestigingen: Wippolder Nassaulaan 23, Delft Inloopspreekuur: maandag 13.00 - 14.00 uur Voordijkshoorn Van Beresteynstraat 169e, Delft Inloopspreekuur: woensdag 10.30 - 11.30 uur Tanthof Veulenkamp 45, Delft Inloopspreekuur: dinsdag 13.30 - 14.45 uur op onze locatie Buitenhof (Händellaan 108a, Delft) Buitenhof Händellaan 108a, Delft Inloopspreekuur: dinsdag 13.30 - 14.45 uur	(medische) vragen of advies over de opvoeding, ontwikkeling en verzorging van het kind
CJG Centrum voor jeugd en gezin	www.cjgdelft.nl Telefoon: (088) 0549900	Vragen over groei, ontwikkeling, gezondheid, opvoeding en gedrag. Vragen kunnen bijvoorbeeld zijn: hoe is het met het gewicht en de groei van mijn kind, hoe kan ik omgaan met mijn opstandige puber, wat moet ik doen nu mijn kind nog in bed plast, hoe ga ik om met mijn peuter die ineens van alles wil wat niet mag, hoe praat ik met mijn kind(eren) over echtscheiding.
Politie	(0900) 88 44 www.politie.nl	Algemeen: in geval van aangifte, melding of een informatief gesprek. Ook zonder aangifte kan de dader gesproken en verwezen worden
Kwadraad – Algemeen Maatschappelijk Werk	(088) 900 40 00 www.kwadraad.nl	Voor advies, begeleiding, bemiddeling of dienstverlening bij psychosociale problemen
Slachtofferhulp	(0900) 01 01 www.slachtofferhulp.nl	Slachtofferhulp helpt slachtoffers (ook nabestaanden, getuigen of betrokkenen) van misdrijven, verkeersongelukken en calamiteiten. Slachtofferhulp helpt - waar mogelijk – met het herstellen dan wel verlichten van de materiële en/of immateriële schade.
De Waag – daderhulpverlening:	(070) 311 58 90 www.dewaagnederland.nl	verleent hulp aan mensen met grensoverschrijdend gedrag

Korrelatie	(0900) 14 50 www.korrelatie.nl	Korrelatie biedt anonieme, professionele, psychosociale hulp en geeft individueel advies en hulp aan iedereen die hierom vraagt.
Kindermishandeling/ Huiselijk Geweld Advies- en Meldpunt Kindermishandeling	(0900) 123 12 30 www.amk-nederland.nl	Neem contact op voor advies/melding bij (vermoedens van) kindermishandeling.
Steunpunt Huiselijk Geweld Delft Westland Oostland:	(0900) 040 04 84 www.huiselijkgeweld-dwo.nl	Neem contact op voor een luisterend oor, advies en informatie bij huiselijk en eengerelateerd geweld. Het steunpunt kan u of uw gezin begeleiden naar hulpverlening.
Steunpunt Huiselijk Geweld Den Haag:	(0900) 044 33 22 www.eerstehulpbijhuiselijkge weld.nl	Neem contact op voor een luisterend oor, advies en informatie bij huiselijk en eengerelateerd geweld. Het steunpunt kan u of uw gezin begeleiden naar hulpverlening.
Stichting Wende – vrouwenopvang regio Den Haag en Delft:	(070) 392 57 74 www.stichtingwende.nl	Stichting Wende biedt hulp aan slachtoffers van huiselijk en eengerelateerd geweld en aan plegers die het geweld willen stoppen. Daarnaast biedt de stichting opvang, tijdelijke huisvesting en ambulante hulpverlening.
PerspeKtief – vrouwenopvang/aan pak huiselijk geweld:	(015) 284 10 00 www.perspektief.nu	PerspeKtief biedt opvang en hulp aan vrouwen en kinderen die geconfronteerd zijn met huiselijk en eengerelateerd geweld en begeleiding bij het stoppen van geweld in de gezinssituatie, met praktische hulpverlening door gezinsbegeleiders aan huis.
Geestelijke Gezondheidszorg/Ve rslavingszorg GGZ-Delfland	(015) 260 76 07 www.ggz-delfland.nl	Neem contact op voor behandeling, begeleiding, crisisinterventie, dienstverlening en preventie bij opvoeding en psychiatrische problematiek.
Parnassia - regio Haaglanden:	(070) 391 63 91 www.parnassia.nl	Parnassia is gespecialiseerd in de behandeling van mensen boven de 55 jaar met psychische klachten en/of geheugenproblemen en van mensen met psychotische klachten vanaf zestien jaar.
Context	(088) 357 12 00 www.context.nl	Context biedt in preventie gespecialiseerde professionals die werken aan het verminderen en voorkomen van psychische en/of alcohol-, drugs- of gokgerelateerde problemen.
Brijder Verslavingszorg Delft/Den Haag	(088) 358 33 00 www.brijder.nl	Neem contact op bij problemen met alcohol, drugs, medicijnen en/of gokken.
PsyQ	(0900) 235 77 97 www.psyq.nl	Neem contact op voor de behandeling van psychische- en/of relatieproblemen.

Meldpunt Bezorgd	(0900) 040 04 05 www.meldpuntbezorgd.nl	Meldpunt Bezorgd is opgericht om de hulp aan mensen met uiteenlopende problemen beter te organiseren, zoals een sociaal isolement, huiselijk geweld of ouderenmishandeling. U kunt situaties melden waar u zich zorgen over maakt en waar u zelf geen raad mee weten.
Centraal Coördinatie Punt van GGD Den Haag.	(070) 353 72 91 www.denhaag.nl/home/bewoners/to/Centraal-Coördinatie-Punt.htm	Het Centraal Coördinatie Punt organiseert opvang en zorg aan sociaal kwetsbare mensen in de regio Den Haag, zoals dak- en thuislozen en mensen met psychiatrische en/of psychosociale problemen.
Bureau Jeugdzorg DWO - Delft, Westland en Oostland:	(015) 219 09 37 www.bureaujeugdzorg.info	Bureau Jeugdzorg biedt toegang tot jeugdzorg voor ouders en kinderen. Neem contact op voor verheldering van uw vraag, een indicatiestelling en/of een overzicht van het zorgaanbod.
MEE Zuid-Holland Noord	(015) 213 11 51 www.meezhn.nl	Neem contact op voor informatie, advies en/of ondersteuning bij psychosociale problemen. MEE zet zich in voor mannen, vrouwen, kinderen met een beperking en/of een handicap en voor mensen met een chronische ziekte of een vorm van autisme.
PerspeKtief - dakloos/begeleid zelfstandig wonen	(015) 284 10 00 www.perspektief.nu	PerspeKtief zet zich in voor mensen die voor korte of langere tijd opvang, begeleiding of ondersteuning nodig hebben. Neem contact op als u geen huisvesting heeft, niet zelfstandig kunt wonen of als u geen dagactiviteit heeft.
Limor – crisisopvang, woonvoorzieningen en thuisbegeleiding	(0900) 485 75 45 www.limor.nl	Limor ondersteunt en begeleidt mensen die geen thuis meer hebben, die hun onderkomen dreigen te verliezen of mensen die ernstige problemen hebben met zelfstandig wonen.
Sociaal Raadsliden Delft	: (015) 219 79 70 www.sociaalraadsliden.nl	Neem contact op voor informatie en advies bij sociale en juridische problemen.
Op Maat Sociaal Juridische Dienstverlening Den Haag:	(070) 353 75 00 www.denhaagopmaat.nl	Neem contact op voor informatie en advies bij sociale en juridische problemen.

4.3 Activiteiten

Gedurende de hele dag vindt er een aantal activiteiten plaats. Zo zijn er verschillende activiteiten die betrekking hebben op de verzorging van de kinderen. Wij denken hierbij aan eten en drinken, aan- en uitkleden, verschoneren, naar de wc of potje, naar bed gaan. Tevens zijn er activiteiten die gericht zijn op het stimuleren van de ontwikkeling van de kinderen. Voorbeelden hiervan zijn: het spelen, voorlezen, pedagogisch verantwoorde activiteiten, muziek maken en liedjes zingen, kringgesprekken, rollenspel, naar buiten gaan en feesten. Om duidelijkheid te geven wat wij hiermee bedoelen, lichten wij deze voorbeelden hieronder toe.

4.3.1 *Het spelen* ♥ ■ ▲ ●

Spelen is heel belangrijk voor de ontwikkeling van kinderen. Het draagt bij aan de ontwikkeling van hun lichaam, hun verstand, hun taal, hoe ze zich moeten gedragen, hun gevoelens, fantasie, hun creativiteit en hoe ze zich uit moeten drukken.

Kinderen kunnen met van alles en nog wat spelen, zowel georganiseerd als in vrij spel.

- **Met zichzelf** – dat zie je goed bij heel kleine kinderen. Ze kunnen vol overgave bezig zijn met hun handen en voeten.
- **Met andere kinderen en volwassenen** - zoals kiekeboe spelen, paardje rijden op schoot, stoeien, tikkertje en verstopptje.
- **Met speelmaterialen** - dat wil zeggen met allerlei voorwerpen en materialen die ze tegenkomen, binnen en buitenshuis: houten lepels, dozen, lappen, zand, stenen, water en ga zo maar door.
- **Met speelgoed** - om mee te bouwen, te knutselen, de grotemensenwereld na te bootsen, om mee samen te spelen, alleen te spelen, gevoelens te verwerken, muziek te maken.

De groep - Om te kunnen spelen hebben kinderen ook andere kinderen nodig. Alleen met jezelf of met volwassenen spelen is niet genoeg. Natuurlijk kunnen kinderen in hun eigen spel veel ervaring opdoen en is het meedoen van volwassenen vaak aantrekkelijk en stimulerend. Het spel met leeftijdgenootjes geeft weer heel andere mogelijkheden. Het deel uit maken van een groep heeft veel betekenis voor kinderen. Kinderen moeten worden geleerd dat deel uit maken van een groep betekent rekening houden met elkaar, leren delen, leren luisteren naar elkaar, leren overtuigen en leren samenwerken. In contact met elkaar leren kinderen veel over zichzelf en over anderen. Ze zien hoe andere kinderen spelen. Dat geeft ze nieuwe ideeën. Ze doen samen ontdekkingen, waar ze alleen nooit op zouden komen. Ook kunnen de kinderen daardoor ervaren dat het gezamenlijk tot stand brengen van een eindproduct veel plezier kan geven, zowel tijdens als na afloop van het groepsproces.

4.3.2 *Voorlezen* ♥ ■ ▲

Het voorlezen aan de kinderen is erg belangrijk om verschillende redenen;

- Voorlezen bevordert de spraakontwikkeling; kinderen die veel naar verhaaltjes luisteren, leren gemakkelijker praten en ontwikkelen een uitgebreidere woordenschat.
- Voorlezen zet aan tot zelf lezen; uit onderzoek is gebleken dat kinderen die vaak voorgelezen worden, later makkelijker leren.
- Met voorlezen creëer je een sfeer van geborgenheid; in die veilige omgeving kan een kind vragen stellen en gevoelens bespreken.
- Voorlezen is vooral erg leuk; het geeft kinderen veel plezier en is een leuk moment van samenzijn.

Als de leidsters een boek voorlezen luisteren de kinderen aandachtig en genieten van het verhaal. Het voorlezen vindt plaats op wisselende momenten van de dag. De kinderen hebben een eigen bibliotheek van prentenboeken die ze zelf kunnen uitkiezen en lezen.

4.3.3 *Pedagogisch verantwoorde activiteit*

Zie § 3.6

4.3.4 *Muziek maken en liedjes zingen* ♥ ■ ▲

Muziek maakt deel uit van het dagelijks programma van ons kinderdagverblijf. Met de kinderen maken wij vaak muziek met verschillende instrumenten en we hebben ook zelfgemaakte instrumenten (bijv. blikken). Op de locatie Hendrick de Keyserweg is een piano aanwezig waarop de kinderen begeleid worden tijdens het zingen. Hierbij zingen we dan ook verschillende liedjes en kunnen ze dansen. Als we aan de tafel of in de kring gaan zitten, zingen we ook allerlei liedjes. In ons liedjesboek staan alle liedjes die wij met de kinderen zingen vermeld. Dit boek kan door de ouders aangeschaft worden, zodat u thuis met uw kind kan meezingen.

4.3.5 Kringgesprekken

Als we met de kinderen aan de tafel zitten, kunnen de kinderen hun belevenissen aan ons vertellen. Er wordt naar ze geluisterd en de andere kinderen reageren hier weer op door hun eigen verhalen te vertellen. De kinderen leren naar elkaar te luisteren.

4.3.6 Rollenspel

Tijdens het spelen ontstaat er vaak een rollenspel tussen de verschillende kinderen. Zij spelen dan bijvoorbeeld samen vader en moedertje, doktertje, restaurantje of iets anders. Ze gaan dan helemaal op in hun spel. Ook wordt er soms door de leidsters meegedaan aan het rollenspel en kan er een spel met behulp van de poppenkast gespeeld worden.

4.3.7 Naar buiten gaan

We gaan elke dag met de kinderen naar buiten (als het weer het toelaat). We beschikken over een bolderkar waar de kleinere kinderen in kunnen zitten. In de directe omgeving van 't Knuffeltje is een kinderboerderij en een park (met een speeltuin) waar we dus heerlijk kunnen wandelen. De kinderen vinden het fijn om met ons mee naar buiten te gaan. Ook kan er in onze eigen tuin gespeeld worden. Kinderen kunnen buiten hun energie kwijt, ze kunnen zich uitleven en ontladen. En ze komen in aanraking met de natuur.

Omdat 't Knuffeltje beschikt over 269 vierkante meter buitenruimte (dat is voldoende voor 89 kinderen) wordt er elke dag door de hoofdleidster een berekening gemaakt die als uitkomst heeft of de kinderen die op de betreffende dag buiten spelen drie vierkante meter buitenruimte tot hun beschikking hebben. Indien dit wel het geval is, dan kunnen de KDV en BSO kinderen gecombineerd buiten spelen met een omheining om de jongste KDV kinderen (0 tot 2 jaar). Indien de kinderen niet drie vierkante meter buitenruimte tot hun beschikking hebben wordt er gebruik gemaakt van tijdschema's waartussen de kinderen buiten kunnen spelen. KDV kan tot 16:30 uur gebruik maken van de buitenspeelplaats en de BSO vanaf 16:30 tot 18:00 uur. Ook kan het voorkomen dat de KDV kinderen langer buiten spelen waardoor de BSO kinderen uitwijken naar de dichtbij gelegen speeltuinen. Tijdens de vakanties worden er voor de BSO kinderen uitjes gepland naar o.a. De Kievit, Kids Playground etc. Dit conform de protocollen: 'Protocol vervoer kinderen' en 'Toestemmingsformulier kinderopvang 't Knuffeltje'. In dit geval maken de BSO kinderen geen gebruik van onze eigen buitenruimte.

4.3.8 Feesten

Op 't Knuffeltje worden alle verjaardagen (van de kinderen en de leidsters) gevierd met een klein feestje. Er worden liedjes gezongen en elk kind krijgt een cadeautje van ons. Met de digitale camera worden foto's van de jarige gemaakt en deze kunnen de ouders per e-mail ontvangen. Wij streven ernaar dat de kinderen gezonde traktaties kunnen uitdelen. Tevens wordt er aandacht besteed aan de verschillende feesten zoals Sinterklaas, Kerst en ons jaarlijks Kinderfeest op of rond 1 juni. We vieren ook afscheid van de kinderen als ze 4 jaar worden en naar de basisschool gaan. Ze krijgen dan hun plakboek mee waar al hun gemaakte activiteiten en knutselwerkjes in bewaard zijn.

4.4 Wennen

Het wenbeleid beschrijft hoe wordt omgegaan met kinderen die instromen op een kinderdagverblijf of doorstromen van de ene naar een andere groep binnen 't Knuffeltje. Er wordt voldoende tijd en aandacht besteed aan de versoepeling van de overgang naar een nieuwe situatie voor het kind. Wennen, zowel intern als extern, is mogelijk als de groepsgrootte en groepssamenstelling dat conform de ratio's toestaan.

4.4.1 Extern wenbeleid

Het extern wenbeleid beschrijft hoe wordt omgegaan met het wennen van kinderen die nieuw instromen op het kinderdagverblijf. Afspraken over het wennen worden gemaakt met de ouders tijdens het intakegesprek. Er worden 2 wenblokken in overleg met de ouders/verzorgers afgesproken in bij voorkeur de week voorafgaand aan het ingangsdatum van het contract. Het kind mag de 1^e keer van 10:00 uur tot 12:00 uur worden gebracht om te wennen en de 2^e keer

van 10:00 uur tot 13:00 uur.

4.4.2 Intern wenbeleid ♥ ■ ▲

Het intern wenbeleid beschrijft hoe omgegaan wordt met kinderen die doorstromen naar een andere groep binnen het kinderdagverblijf. Afspraken voor het wennen worden in eerste instantie gemaakt tussen de Pedagogisch Medewerkers van desbetreffende groepen onderling. Vervolgens worden de ouders geïnformeerd.

Het kan hierbij gaan om:

- Kinderen die de leeftijd hebben om naar een andere groep door te stromen;
- Kinderen die eerder toe zijn aan een volgende groep en alvast gaan spelen op de nieuwe groep;
- Kinderen die een aangepast wenbeleid nodig hebben en mogelijk later dan in eerste instantie gepland, overgaan naar de volgende groep.

Wij gaan uit van een wenperiode van 4 weken. Gedurende deze periode gaat een kind af en toe op de nieuwe (volgende) groep spelen. Het kan een paar uur zijn, een dagdeel of aan het einde van deze periode een volledige dag. Wij streven ernaar om de kinderen die toe zijn aan het overgaan naar de volgende groep met een vriendje uit de eigen stamgroep te laten wennen.

4.5 Zindelijk worden ♥ ■

Zindelijk worden is een belangrijke stap vooruit voor kinderen. Alle peuters zijn daar in het begin zo trots op dat ze het om de paar minuten zouden willen demonstreren. Bovendien vinden kinderen het heerlijk om voor hun prestaties geprezen te worden, en dus prijzen de ouders en de leidsters hun uitbundig als ze op het potje of de wc geplast hebben. Van de leidsters krijgt het kind dan een mooie sticker. Een ontspannen zindelijkheidstraining berust voor een groot deel op het vermogen van de ouders en de leidsters om in te spelen op wat het kind aangeeft. Rond de tweede verjaardag is het kind rijp om bewuste controle te krijgen over darm- en blaaspieren. De bewustwording bij de peuter bestaat uit drie fasen: het kind wordt zich ervan bewust dat het geplast of gepoept heeft; het kind wordt zich ervan bewust dat het aan het plassen of het poepen is; het kind is zich ervan bewust dat het moet plassen en/of poepen en dat het hiervoor iets moet ondernemen. Kinderen worden uit zichzelf zindelijk, je kan ze niet zindelijk maken wel stimuleren. De leidsters stimuleren deze zindelijkheidstraining van de kinderen als ze hier aan toe zijn en de ouders dit aangeven. In de beginfase ligt het initiatief bij de leidsters. De kinderen worden dan op vaste momenten op het potje gezet om het te proberen. We maken er geen probleem van als dit nog niet lukt en proberen het later nog eens. In de latere fase geven de kinderen zelf aan wanneer zij moeten plassen en gaat de leidster mee naar de wc.

4.6 Zorgen voor kinderen

4.6.1 Hygiëne en veiligheid ●

Veiligheid en hygiëne is voor ons een zeer belangrijk punt. Ouders/verzorgers moeten hun kinderen met een gerust hart achter kunnen laten op het kinderdagverblijf. Daarom gelden bij ons de volgende regels, die via een huishoudelijk reglement en de geldende protocollen aan de medewerkers van 't Knuffeltje zijn kenbaar gemaakt:

- rookverbod
- ieder kind heeft zijn eigen beddengoed, dat regelmatig wordt verschoond
- de speel- en slaapruiden en de wc's worden dagelijks schoongemaakt
- Bezoekers moeten alvorens de speelruimte te betreden over hun schoenen de stoffen schoenbeschermers aantrekken (voorradij aanwezig in de centrale hal)
- Leidsters wassen iedere dag hun handen voordat zij de werkzaamheden aanvangen
- Kinderen worden zo nodig onmiddellijk verschoond
- Het verschoonkussen wordt na iedere verschoning gereinigd
- Na iedere verschoning wast en desinfecteert de leidster haar handen
- Handen worden regelmatig gewassen: voor en na het eten, na buiten spelen en het gebruik van het toilet

- Leidsters zijn aanwezig en bieden hulp bij het toilet bezoek
- Na het eten worden de gezichten en handen gewassen, vindt verschoning plaats, waarna de kinderen naar bed worden gebracht.
- De baby's hebben een eigen fles, de spenen worden iedere dag gereinigd
- Babyvoeding wordt bereid met gekookt water
- De leidsters doen 's ochtend bij binnenkomst direct de ventilatie aan/raampjes open
- Handdoeken, theedoeken en vaatdoeken worden dagelijks gewassen
- De vloeren en toiletten worden dagelijks gereinigd
- De schoonmaakwerkzaamheden op de groep worden uitgevoerd nadat de kinderen op bed liggen

De leiding van het kinderdagverblijf is zich bewust van het belang van de hygiëne en veiligheid. Wij hebben ook een Veiligheids en gezondheidsbeleid ontwikkeld gebaseerd op de jaarlijkse risico inventarisatie 't Knuffeltje. Het ontwikkelen en evalueren van het veiligheids- en gezondheidsbeleid heeft continu aandacht binnen 't Knuffeltje en is in tot stand gekomen door een gezamenlijk proces binnen het team. De pedagogisch medewerkers kijken kritisch naar de risico's binnen hun groepen en denken mee aan de oplossingen en maatregelen. Ook leren zij van dagelijkse ervaringen en nemen deze mee om gevaren in de toekomst te voorkomen. Dit wordt getoetst door de GGD Inspectie.

Tevens vindt er regelmatig een ontruimingsoefening bij 't Knuffeltje plaats, waarvan door hoofd BHV'er een verslag wordt opgesteld en verspreid.

4.6.2 Eten en drinken ♥ ■ ▲ ●

Tijdens eten en drinken hanteren wij voor de kinderen van 18 maanden tot 4 jaar een aantal regels:

- alle kinderen zitten tijdens het eten op hun stoel aan tafel
- iedereen wacht met eten, totdat alle kinderen gereed zijn
- voor en na het eten wordt er een liedje gezongen
- de eerste boterham wordt met hartig beleg gegeten, gesneden in stukjes
- de tweede boterham met zoet beleg wordt gegeten uit het vuistje
- in principe wordt het brood opgegeten en de beker melk (halfvolle) leeggedronken
- bij het fruit eten wordt eerst het fruit gegeten, daarna soepstengel of koekje gegeten en daarna het water of water met citroen e/o mint gedronken
- 's middags wordt rijstewafel met roomkaas, humus of jam, appelstroop, pindakaas gegeten en daarna wordt yogi (gemengd met volle yoghurt) gedronken.

4.7 Normen en waarden ♥ ▲ ●

Aandacht vragen voor algemene normen en waarden uit zich vooral in het aanleren van sociaal aanvaardbaar gedrag en richt zich bijvoorbeeld op het eetgedrag, het taalgebruik, de omgang met andere kinderen en volwassenen, het aanvaarden van leiding, de persoonlijke hygiëne en het helpen van anderen. Het overbrengen van waarden en normen speelt in de opvoeding van kinderen voortdurend een rol.

4.7.1 De groepsnormen ●

Normen vertalen in regels en voorschriften hoe volwassenen en kinderen zich behoren te gedragen. In de kinderopvang hanteren wij regels omtrent de veiligheid en het omgaan met elkaar, met de materialen en de omgeving. Pedagogisch medewerkers hebben hierin een voorbeeldrol. Kinderen leren veel meer van wat zij ons zien doen dan van wat wij hen vertellen te doen. De groepsnormen zijn regels die beschrijven hoe de leden van de groep zich wel en niet behoren te gedragen. Deze regels gelden als maatstaven voor het gedrag, ze reguleren het gedrag. Er zijn regels die gedrag voorschrijven, die zeggen welk gedrag verwacht wordt. En er zijn regels die gedrag afwijzen: die zeggen welk gedrag niet vertoond mag worden. Deze regels zeggen iets over 'zo doen wij dat in deze groep'. Vaak realiseren de groepsleden zich het bestaan van normen pas als die normen worden overtreden. Normen werken ordenend en stabiliserend, geven een basis om als groep te kunnen samenwerken, bieden voorspelbaarheid en zekerheid. Groepsnormen bewaren de groepseenheid. Er zijn ook omgangsnormen die gericht zijn op het onderlinge contact.

4.7.2 Waarden •

Waarden geven uitdrukking aan de betekenis die mensen hechten aan bepaalde gedragingen of gebeurtenissen en zijn onmiskenbaar cultuur gebonden. Ze veranderen in de loop van de tijd en variëren van samenleving tot samenleving.

Waarden zijn ideeën die mensen hebben over wat belangrijk is in hun leven.

Normen geven invulling aan de waarden. Normen zeggen: "Als we ons nu volgens deze regels gedragen dan bereiken we wat we belangrijk vinden."

4.7.3 Normen en waarden bij 't Knuffeltje ♥ ▲ •

De normen en waarden die we bij 't Knuffeltje hanteren zijn:

- Begroeten als je binnenkomt en afscheid nemen als je weggaat
- Aardig zijn tegen andere kinderen en de leidsters
- Geen andere kinderen of leidsters slaan, schoppen, haren trekken, knijpen, bijten, duwen of krabbelen
- Niet met speelgoed slaan of gooien en geen speelgoed van andere kinderen afpakken
- Speelgoed delen met elkaar, samen spelen
- Geen materiaal en/of speelgoed kapot maken en opruimen als je klaar bent
- Geen speelgoed zelf uit de kast halen maar vragen aan de leidsters
- Niet schreeuwen en niet gillen
- Niet rennen en klimmen in de speelruimte
- Letten op het taalgebruik, geen vieze woorden en/of scheldwoorden gebruiken
- Aan de tafel blijven zitten als we aan het eten en drinken zijn
- Voeten onder de tafel houden bijv. bij het eten en drinken of tijdens activiteit
- Voor en na het eten een liedje zingen zoals "Smakelijk eten" en "Tippen tappen toppen"
- Dank je wel zeggen na het eten
- Niet in de keuken komen
- Niet zonder het te vragen de gang op gaan
- Binnen blijven als de deurbel gaat, wachten totdat de ouders binnen komen

Deze waarden en normen vinden wij belangrijk, omdat ze beschrijven hoe iedereen zich wel en niet hoort te gedragen. Door de normen en waarden kunnen we orde houden en ze geven een basis om als groep te kunnen functioneren en samen te werken. Iedereen weet waar hij of zij aan toe is dus dat biedt een stukje zekerheid en groepseenheid.

Bovendien verhogen deze normen en waarden de veiligheid bij ons kinderdagverblijf (bijv. niet duwen). Ze zorgen ervoor, dat de kinderen respectvol met elkaar omgaan (niet slaan) en met het materiaal (niet gooien met speelgoed). Ze bevorderen de verstandelijke ontwikkeling (de keuze van beleg, kind leert gevolg van een keuze) en geven de kinderen veiligheid en geborgenheid, want de kinderen weten waar ze aan toe zijn.

4.7.4 Belonen en straffen ♥ ■ ▲ •

Beloning en straf zijn de meest bekende opvoedingsmiddelen. Beiden gebruiken we om ons opvoedingsdoel te bereiken. Vaak volgt het kind de aangegeven weg erg goed en prijzen we het kind daarvoor (de beloning). Een middel om het kind duidelijk te maken dat het van de weg afwijkt, is de straf. Het kind gedraagt zich op een bepaalde wijze. Dit gedrag wordt door de opvoeders beoordeeld. Hij kan er positief over oordelen en dan kan hij het kind voor het getoonde gedrag belonen. Als het kind van de aangegeven weg afwijkt, verstoort het de orde. De straf is een middel om die orde weer te herstellen. Het kind heeft al gauw in de gaten dat het niet alleen gestraft wordt om iets wat het verkeerd gedaan heeft, maar beseft na enige tijd ook dat het vast weer straf krijgt als het dit weer doet.

4.7.4.1 Belonen

Bij het geven van beloningen kunnen we richtlijnen geven die overeenkomen met datgene wat we over straffen hebben gezegd. Hier houden we ook rekening met de leeftijd van het kind, met de aard van het kind en de omstandigheden. Wij proberen ook hier rechtvaardig en consequent op te treden.

We onderscheiden de volgende beloningen:

- De tastbare beloningen:
 - een cadeautje bijv. een sticker.
 - het kind ergens mee laten helpen.
- De niet tastbare beloningen:
 - een vriendelijk woord
 - een complimentje
 - een dikke duim

4.7.4.2 Straf

Voor het geven van straf is er een aantal regels:

- Wij houden rekening met de leeftijd van het kind
De zwaarte van de straf is in hoge mate afhankelijk van de leeftijd van een kind. Hoe straf je een peuter of een kleuter (bijv. op de stoel zitten, even ergens anders spelen).
- Wij houden rekening met de aard van het kind
Ouders weten vaak een aantal "karaktereigenschappen" van hun kinderen op te noemen, waarmee je bewust of onbewust rekening houdt. Je moet het kind dus eerst goed kennen, voordat je de juiste strafmaatregel kunt nemen. Een angstig kind zul je anders straffen dan een brutaal en driftig kind.
- Wij zijn rechtvaardig bij het geven van straf
Rechtvaardig zijn betekent dat je straf moet geven aan degene die de straf verdient. Het moeilijkste is juist om uit te maken wie men moet straffen. Wanneer een kind vaak onrechtvaardig gestraft wordt en geen kans krijgt om zich te verdedigen, lopen we kans dat het kind voortaan elke straf gelaten accepteert. Maar juist bij dergelijke kinderen heeft straffen dan geen enkele zin meer.
- Wij zijn consequent in het straf geven
Consequent betekent dat je een lijn moet houden bij het straffen en belonen. Als er twee kinderen een kind pesten moet je ze allebei straffen en niet de één straf geven en de ander laten spelen. Met straf geven wordt bedoeld: allebei apart zetten en dat ze er over na moeten denken waarom ze het gedaan hebben. Maar je moet later wel terug gaan naar die kinderen en vragen waarom. Of de twee pestende kinderen apart laten spelen; de één gaat met de blokken spelen en de ander met de auto's.

Bij straf gebruiken wij de volgende methoden:

* Het isoleren – apart zetten (in dezelfde speelruimte)

Het isoleren mag niet te lang duren. Geef daarentegen ook weer niet al te vlug toe aan de jammerklachten die onmiddellijk zullen opstijgen.

Voorbeelden:

- een tijdje op de bank, op het stoeltje, bij de keuken zitten
- twee kinderen apart laten spelen

* Het negeren

Negeren maakt op de meeste kinderen grote indruk. Zij vinden dit het ergste wat hen kan overkomen. Ze voelen dat ze er even niet meer bij horen. Ook hier geldt weer dat deze vorm van straf niet te lang moet duren.

Voorbeelden:

- het kind even niet aankijken
- even doen alsof je het kind niet hoort

4.8 Uitgangspunten interactie met kinderen

De onderstaande uitgangspunten met betrekking tot het aangaan van interactie met kinderen op 't Knuffeltje vormen een aanvulling op ons pedagogisch beleid en zijn tot stand gekomen vanuit de behoefte van onze pedagogisch medewerkers om als team een aantal belangrijke interactievaardigheden te formuleren als leidraad voor pedagogisch handelen in de dagelijkse praktijk.

4.8.1 De rol van de pedagogisch medewerker

Onze pedagogisch medewerkers zijn de spil waar het pedagogisch beleid om draait. Hun inzicht en begrip voor de kinderen en de manier waarop zij met de kinderen omgaan, bepaalt de kwaliteit van onze organisatie. Zij zorgen ervoor dat de kinderen zich veilig en prettig voelen, zij begeleiden de kinderen bij het leren en ontwikkelen. Wij hebben als team een aantal

uitgangspunten voor het pedagogisch handelen geformuleerd, die in de dagelijkse praktijk een rode draad dienen te zijn voor onze pedagogisch medewerkers. Centraal hierbij staat het positief handelen, wat terugkomt in alle aspecten van onze werkwijze. Daarnaast zijn voor ons de interactievaardigheden cruciaal zoals respect voor autonomie van het kind, structuur en rituelen, kansen grijpen en creëren, praten, uitleggen en luisteren en ondersteunen van de relaties tussen kinderen.

4.8.2 Positieve benadering en sensitieve responsiviteit

De pedagogisch medewerkers zijn gevoelig voor wat de kinderen bezighoudt en reageren daar op een sensitief responsieve wijze. Ze nemen de tijd voor kinderen en hebben een positieve benadering. Uitgangspunt is dat ieder kind zich mag uiten, zich opgemerkt en begrepen voelt. Natuurlijk zijn er regels en afspraken, maar deze worden positief geformuleerd. We beschouwen een positieve sfeer in de groep als basis.

4.8.3 Respect voor de autonomie van het kind

De kinderen op onze groepen zijn voor het vervullen van hun behoeftes afhankelijk van de pedagogisch medewerkers. Toch hebben zij ook behoefte aan autonomie: invloed op de dingen die er om je heen gebeuren, greep hebben op wat er met je gebeurt. De pedagogisch medewerker geeft het kind controle waar dat mogelijk is, zo leren ze hen bijvoorbeeld om dingen zelf te doen: speelgoed pakken, handen wassen, brood smeren. Dit versterkt hun gevoel van eigenwaarde, waardoor ze gesterkt worden om actief de wereld te gaan ontdekken. Zelfvertrouwen en succeservaringen vergroten de veerkracht van een kind en de motivatie om vaardigheden te leren. Ook geven onze medewerkers de kinderen de gelegenheid om zelf plannen te maken, oplossingen te bedenken en keuzes te maken. Daarbij houden ze rekening met het ontwikkelingsniveau van de kinderen.

4.8.4 Structuur en rituelen

Om de kinderen veiligheid te bieden en om hun dag goed te laten verlopen, geven de pedagogisch medewerkers leiding aan de groep: ze zijn betrouwbaar en voorspelbaar, scheppen duidelijkheid door het volgen van een dagritme en het uitleggen van de regels. De structuur geeft de kinderen een gevoel van veiligheid en voorspelbaarheid. Rituelen helpen de kinderen om de structuur te onthouden en om te weten wat er van ze wordt verwacht, zoals bijvoorbeeld een liedje aan het begin van de maaltijd.

Op alle groepen geldt een klein aantal duidelijke regels, dit geeft de kinderen houvast. De regels zijn zo veel mogelijk positief geformuleerd: om de beurt, elkaar helpen. Negatieve regels zijn er alleen voor gevaarlijke situaties: elkaar geen pijn doen, niet op het hek klimmen. Als kinderen iets doen wat niet mag, gaan de pedagogisch medewerkers daar op een positieve manier mee om. Ze proberen te begrijpen waar dit gedrag vandaan komt. Ze geven dan suggesties voor ander gedrag en geven zo nodig de regel aan. Hierbij geven zij zelf het goede voorbeeld.

4.8.5 Kansen grijpen en kansen creëren

De manier waarop kinderen leren is voor 't Knuffeltje het startpunt. Daarom geven de pedagogisch medewerkers alle gelegenheid aan de kinderen om (van elkaar) te leren met hun hele lijf, op hun eigen manier en in hun eigen tempo. Ze stimuleren de kinderen om te verkennen en te beleven: het voelen van plaksel is veel belangrijker dan het uiteindelijke plakwerk. Sommige kinderen leren vooral door te imiteren, of kijken eerst heel goed wat er gebeurt, daarvoor krijgen ze bij ons alle ruimte. De pedagogisch medewerkers grijpen en creëren kansen om met de kinderen te praten, te onderzoeken, te ervaren en te leren. Ze organiseren dagelijks grote en kleine activiteiten door uitvoering te geven aan het activiteitenbeleid, al dan niet in het kader van een thema.

4.8.6 Praten, uitleggen en luisteren

In het werken met jonge kinderen is er veel aandacht voor de taalontwikkeling. Door middel van taal leren we de kinderen zichzelf en de wereld om hen heen te begrijpen. De pedagogisch medewerkers zijn zeer alert op initiatieven van het kind, ze luisteren met aandacht naar wat de kinderen proberen te vertellen en reageren daar op door antwoord te geven, vragen te stellen en

de taal van de kinderen te verrijken. Ze gebruiken hierbij lichaamstaal, op schoot nemen, troosten, samen lachen en verwoorden dat wat ze zien bij het kind. Ze vertellen ook aan de kinderen wat ze (gaan) doen. De kinderen krijgen daardoor grip op wat er gebeurt en na een tijdje kunnen ze ook zelf vertellen wat ze willen.

4.8.7 Ondersteunen van de relaties tussen kinderen

Binnen de kinderopvang verblijven kinderen in groepsverband. Het is positief voor de ontwikkeling van kinderen om spelenderwijs ervaringen op te doen met leeftijdsgenootjes. Ze maken samen plezier, ze leren van en met elkaar en doen zo ervaring op voor later in de maatschappij. Pedagogisch medewerkers bevorderen de aandacht van de kinderen voor elkaar, ze versterken de onderlinge relatie en geven daarnaast de kinderen ruimte om alleen te spelen. Medewerkers stimuleren het samenspel van de kinderen en respecteren dit door niet onnodig binnen te dringen in dat spel. Ze geven de kinderen de gelegenheid om hun onderlinge botsingen samen op te lossen omdat kinderen daar van leren hoe ze met anderen om kunnen gaan. Als de kinderen er samen niet uitkomen, bieden ze steun bij het vinden van een oplossing. Natuurlijk zorgen ze altijd voor een veilige omgeving waarin de kinderen weten dat ze beschermd worden tegen agressie en pijn.

4.9 Ouders

4.9.1 Het contact met de ouders

Een goed contact met de ouders staat bij ons hoog op de agenda. Contacten met de ouders vinden op verschillende manieren plaats. Er wordt altijd tijd genomen voor overdracht tijdens het brengen en ophalen van de kinderen. Tevens bevindt zich in de centrale hal een informatiebord voor ouders. Hierop kunnen zij de actuele informatie en mededelingen terugvinden. Tot slot staat de deur van de directie altijd open voor ouders.

4.9.2 Logboek – schrift

Middels een logboek wordt dagelijks een verslag van de dag aan de ouders gedaan. Ook wordt er informatie in geplaatst over de pedagogische projecten en activiteiten die op 't Knuffeltje worden behandeld.

4.9.3 Oudercommissie

Een belangrijke schakel bij 't Knuffeltje is de Oudercommissie, die ingesteld is als vertegenwoordiging van alle ouders. Het bestaan daarvan en de mogelijkheid om daar lid van te worden wordt regelmatig via de nieuwsbrieven onder de aandacht gebracht van alle ouders. De betrokkenheid van ouders bij het beleid van ons dagverblijf stellen wij zeer op prijs. De oudercommissie bestaat uit drie tot zeven leden en komt minimaal vier keer per jaar bij elkaar. Alle informatie over de oudercommissie kunt u vinden op het informatiebord in de hal. De directrice van 't Knuffeltje maakt in principe geen deel uit van de commissie, zij is alleen aanwezig bij een vergadering als zij daartoe is uitgenodigd. De bijeenkomsten worden genotuleerd en het verslag hiervan is te vinden op de site www.knuffeltje.net of kan via e-mail adres OCknuffeltje@hotmail.nl aangevraagd worden.

4.9.4 Klachtenregeling

Klachten, maar ook vragen en suggesties, worden in eerste instantie voorgelegd aan de directie. Ook kunt u de oudercommissie van uw klachten op de hoogte stellen. Nadat u uw klacht bij de directie van 't Knuffeltje heeft ingediend en dit niet heeft geleid tot een oplossing dan kunt u uw klacht deponeren bij de Geschillencommissie Kinderopvang en Peuterspeelzalen (Geschillencommissie). U kunt er van verzekerd zijn dat alle klachten serieus en vertrouwelijk worden behandeld. De resultaten van overleg (intern of extern) m.b.t. een klacht zullen u schriftelijk worden meegedeeld.

4.9.5 Ouderavond

Er wordt naar gestreefd om jaarlijks een ouderavond te organiseren. In principe gebeurt dit

onder leiding van de Oudercommissie, waarbij alle ouders aanwezig kunnen zijn.
Er wordt dan vaak een bepaald thema behandeld dat de interesse heeft van de ouders.

4.9.6 *Activiteiten met de ouders*

Alle ouders die ons willen helpen met het voorbereiden van jaarlijkse activiteiten zijn welkom. Wij denken aan Sinterklaas, Kerstmis, Pasen en activiteiten die betrekking hebben op projecten (bezoek naar de bakker of dierentuin). Hiertoe worden de ouders per project schriftelijk gevraagd hun eventuele bijdrage te leveren.

5 Protocollen

5.1 Wijzigingen en publicatie protocollen

Een aantal zaken hebben wij middels protocollen vastgelegd. Hierin wordt precies omschreven hoe te handelen bij een aantal specifieke gebeurtenissen. Denk hierbij aan: medicijngebruik, kindermishandeling, kinderziektes, vervoer kinderen, zindelijkheidstraining enzovoort. De protocollen worden opgesteld, gewijzigd en verspreid door de directie van t' Knuffeltje. Alle nieuwe protocollen of wijzigingen daarop worden besproken op de leidersvergadering. De map met de juiste en actuele protocollen staat in 'beleidskast' op kantoor. De herziene versie wordt altijd digitaal verstrekt door de directie. Pedagogisch medewerker is zelf verantwoordelijk voor het up to date houden van zijn/haar protocollen bestand.

6 Bijlagen

6.1 Bijlage 1: Regels m.b.t. samenvoegen van kinderen van de dagopvang en de buitenschoolse opvang

Kinderen worden in principe opgevangen in de stamgroepen. Als er sprake is van wijzigingen in de samenstelling van de groepen ten opzichte van de geplande samenstelling dan blijft deze altijd in overeenstemming met het wettelijke leidster-kind ratio.

Het kan het gehele jaar voorkomen dat de kinderen van de dagopvang (kdv) samengevoegd worden met de kinderen van de buitenschoolse opvang (bso). Dit kan het geval zijn door:

- een structureel lagere bezetting van groepen op een specifieke dag van de week;
- een lagere bezetting van groepen in vakantieperiodes;
- ziekte van personeel;
- het variëren van het aantal kinderen op de groep gedurende de dag in verband met de doorlopende start- en stoptijden van klanten met flexibele contracten;

- verschillende schooltijden van naschoolse opvang kinderen, waarbij de meest voorkomende eindtijden scholen zijn: 12:00 uur, 12:30 uur, 14:00 uur, 15:00 uur, 15:15 uur. De groepssamenstelling rondom deze tijdstippen verschilt dan gedurende enige tijd;

- Studie- en andere eventuele (incidentele) margedagen van naschoolse opvang kinderen;

- Extra dagen/dagdelen/opvanguren aangevraagd door ouders binnen de kaders voor incidentele opvang;

- “de broertjes-zusjes tijd”; er worden soms momenten gecreëerd waarop broertjes en/of zusjes samen mogen spelen. De mogelijkheid tot interactie tussen de broertjes / zusjes gedurende de dag op het kinderdagverblijf draagt bij aan totstandkoming van een emotioneel veilige ervaring van het kind. De interactiemomenten tussen broertjes / zusjes zoals deze thuis mogelijk zijn, vergroten het gevoel van vertrouwen bij kinderen. Dit stellen ouders/verzorgers op prijs.

- Wenmomenten van de KDV-kinderen die binnenkort naar de BSO overgaan.

Om te voorkomen dat het voor de kinderen een minder prettige of minder uitdagende dag wordt, worden in een samengevoegde groep (kdv+bso) de oudste kdv kinderen geplaatst, waarbij kwalitatief verantwoorde opvang nog steeds van uiterst belang is.

Het samenvoegen van groepen blijft in overeenstemming met het wettelijke leidster-kind ratio. Op de dagen of dagdelen wanneer alleen 1 bso kind aanwezig is wordt dit kind al dan niet tijdelijk aan de groep toegevoegd, waar op desbetreffende dag de oudste KDV-kinderen verblijven.

Ieder kind maakt dus deel uit van een vaste stamgroep/basisgroep. De groepen kunnen soms worden samengevoegd. In een situatie dat een kind tijdelijk of structureel niet in zijn eigen stamgroep opgevangen kan worden zijn wij als kinderopvangorganisatie wettelijk verplicht om een schriftelijke toestemming aan de ouder(s)/verzorger(s) te vragen om het kind buiten zijn eigen stamgroep te kunnen opvangen. Dit kan door het invullen van 'de toestemmingsverklaring opvang in andere stamgroep'. Met het invullen van dit formulier geeft de ouder/verzorger aan hiervan op de hoogte te zijn en akkoord te gaan, zie bijlage 2.

Toestemming wordt vereist van ouders waarvan het kind(-eren) reguliere (vaste) opvangdagen afnemen.

Mocht er door een afmelding op de eigen stamgroep toch een opvangplek vrijkomen, dan wordt het kind uiteraard alsnog op de eigen stamgroep opgevangen.

Het samenvoegen van deze groepen heeft voordelen voor het kind zelf.

Wat zijn de voordelen hiervan voor het oudste kdv-kind (3 – 4 jaar)?

- Er is meer uitdaging op de nso met betrekking tot speelgoed, spelletjes, activiteiten, etc.
- Het kind leert om meer samen te spelen met oudere kinderen (4 – 12 jaar).
- Het maakt de stap naar de basisschool gemakkelijker doordat het kind met basisschoolkinderen speelt.
- Het maakt de stap naar de bso gemakkelijker. Op deze manier kan het kind aan de kinderen, ruimte, leidsters en gang van zaken wennen.
- Het stimuleert spelenderwijs de taalontwikkeling, motorische vaardigheden, etc.
- Er kan worden samen gespeeld met een broer of zus die al op de bso zit.
- Het samenvoegen met de bso wordt voornamelijk in de vakanties gedaan, zodat het oudste kdv-kind (3 – 4 jaar) in een ontspannen sfeer ook kan wennen en deel kan nemen aan de leuke en gezellige vakantie-activiteiten.

Wat zijn de voordelen hiervan voor het nso-kind (4 – 12 jaar)?

- Spelenderwijs wordt het verantwoordelijkheidsgevoel gestimuleerd bij het spelen met jongere kinderen (3 – 4 jaar).
- Een gevoel van het trots zijn op zichzelf wordt gestimuleerd bij het spelen met jongere kinderen (3 – 4 jaar), omdat zij vaak de jongere kinderen helpen en wegwijs maken met spelletjes, klusjes, etc. Zo kan dit het gevoel van het blij zijn met jezelf en het trots zijn op jezelf stimuleren.
- Het gevoel van het fijn hebben op je plek in een vertrouwde omgeving en een positieve sfeer wordt weer overgebracht op de jongere kinderen (3– 4 jaar).
- Het kind kan zich lekker uitleven en spelen na een lange schooldag.

Wij vinden het van uiterst belang dat de kwaliteit van de opvang en de belangen van het kind altijd voorop staan. Wij zorgen ervoor dat de leidsters goede en naar leeftijd gedifferentieerde zorg en begeleiding aan de kinderen bieden. Er wordt rekening gehouden met de verschillende leeftijden van de kinderen zodat dat activiteiten, uitstapjes voldoende uitdaging en plezier bieden aan een ieder kind. De werkwijze en dagindeling worden hierop aangepast.

Kinderdagverblijf & Buitenschoolse opvang
't Knuffeltje

6.2 Bijlage 2: Toestemmingsverklaring opvang in een andere stamgroep

Toestemmingsverklaring opvang in een andere stamgroep

Bij de intake van uw kind is vermeld in welke stamgroep uw kind geplaatst is. Als uw kind overgaat naar een andere stamgroep, dan zal u dit van de leidster van uw kind te horen krijgen. In uitzondering op de vaste plaatsing in stamgroepen kan het voorkomen dat uw kind(eren) af en toe in een andere groep gaat spelen (bijv. bij een ruildag, een acute ziekmelding van een pedagogisch medewerker of bij een lagere bezetting). Tevens kunnen groepen in voorkomende gevallen worden samengevoegd.

Met het invullen van dit formulier geeft u aan op de hoogte te zijn van bovenstaande informatie en akkoord te gaan. De medewerkers op de groep informeren u over de eventuele incidentele of tussentijdse samenvoegingen of wijzigingen.

Voor- en achternaam kind:

Geboortedatum:.....

De overeengekomen periode:.....

Naam eigen stamgroep:.....

Naam op te vangen stamgroep:.....

Opmerkingen:

.....

Voorletter(s) en achternaam ouder/verzorger:

Datum:

Handtekening ouder(s):.....

6.3 Bijlage 3: Kruis-referentie maatregelen IKK 2019 en 2023

2019	maatregel	inhoud	referentie
BKR baby's	Wijziging beroepskracht-kind-ratio (hierna: BKR) baby's.	Het maximaal aantal baby's van 0 jaar per pedagogisch medewerker gaat omlaag. Deze gaat van 1 pedagogisch medewerker op 4 nuljarigen naar 1 pedagogisch medewerker op 3 nuljarigen.	Daar waar gesproken wordt over ratio, danwel BKR is de gewijzigde BKR van toepassing.
BKR BSO	Wijziging BKR buitenschoolse opvang.	Voor kinderen van 7 jaar en ouder gaat het maximaal aantal kinderen per pedagogisch medewerker omhoog. Deze gaat van 1 op 10 kinderen naar 1 pedagogisch medewerker op 12 kinderen. Voor groepen met kinderen van 4 tot 13 jaar gaat het maximaal aantal kinderen per pedagogisch medewerker naar 11.	n.v.t . Pedagogisch beleidsplan KDV
BKR BSO/KDV	Wijziging BKR kinderen gecombineerde opvang (dagopvang en bso).	Voor de berekening van de BKR bij combinatiegroepen van dagopvang en buitenschoolse opvang wordt een kind van 4 jaar en ouder beschouwd als een kind van 3 jaar.	Daar waar gesproken wordt over ratio, danwel BKR is de gewijzigde BKR van toepassing. In bijlage 1 is de maximale groepsoomvang verwijderd omdat deze situationeel afhankelijk is m.b.t. de aanwezige kinderen.
Pedagogisch medewerker	Invoering pedagogisch beleidsmedewerker.	Voortaan coacht een pedagogisch beleidsmedewerker de pedagogisch medewerkers bij de dagelijkse werkzaamheden. Iedere pedagogisch medewerker wordt jaarlijks gecoacht. Per fulltime formatieplaats wordt minimaal 10 uur coaching per jaar berekend. De verdeling van het totaal aantal uren over de medewerkers is maatwerk. Daarnaast houdt de pedagogisch beleidsmedewerker zich ook bezig met de ontwikkeling van pedagogisch beleid. Per kindercentrum wordt minimaal 50 uur per jaar berekend. De verdeling van het totaal aantal uren over de kindercenra is maatwerk.	6.3.1. Pedagogisch beleidsmedewerker

2023	maatregel	inhoud	referentie
Taalniveau	Invoering minimum taalniveau.	Pedagogisch medewerkers moeten minimaal niveau 3F of B2 voor mondelinge taalvaardigheid hebben. Hiervoor wordt een ingroeimodel gehanteerd tot 1 januari 2023. Voor deze ruime invoeringstermijn is gekozen zodat kinderopvangondernemers voldoende tijd hebben om alle pedagogisch medewerkers te toetsen en eventueel scholing te bieden. Ook hebben opleidingen voor de kinderopvang met de invoeringstermijn de gelegenheid om het hogere taalniveau te verweven in de opleidingsstructuur. Ook invalkrachten en pedagogisch medewerkers op tijdelijke basis moeten aan deze kwalificatie-eis voldoen.	Nog niet opgenomen in het beleidsplan.
Scholingseis baby's	Aanvullende scholingseis voor werken met baby's.	Alle pedagogisch medewerkers die met baby's werken worden specifiek geschoold. Pedagogisch medewerkers hoeven nog niet per 1 januari 2018 specifiek geschoold te zijn voor het werken met baby's, maar vanaf dat moment wordt er wel in geïnvesteerd. Er geldt een ingroeiperiode van vijf jaar. Ook invalkrachten en pedagogisch medewerkers op tijdelijke basis die op babygroepen werken, moeten per 1 januari 2023 aan deze kwalificatie-eis voldoen.	Nog niet opgenomen in het beleidsplan,.

Referentie:

<https://www.veranderingenkinderopvang.nl/ikk/documenten/publicaties/2018/05/15/overzicht-maatregelen-ikk-2019-en-2023>